

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

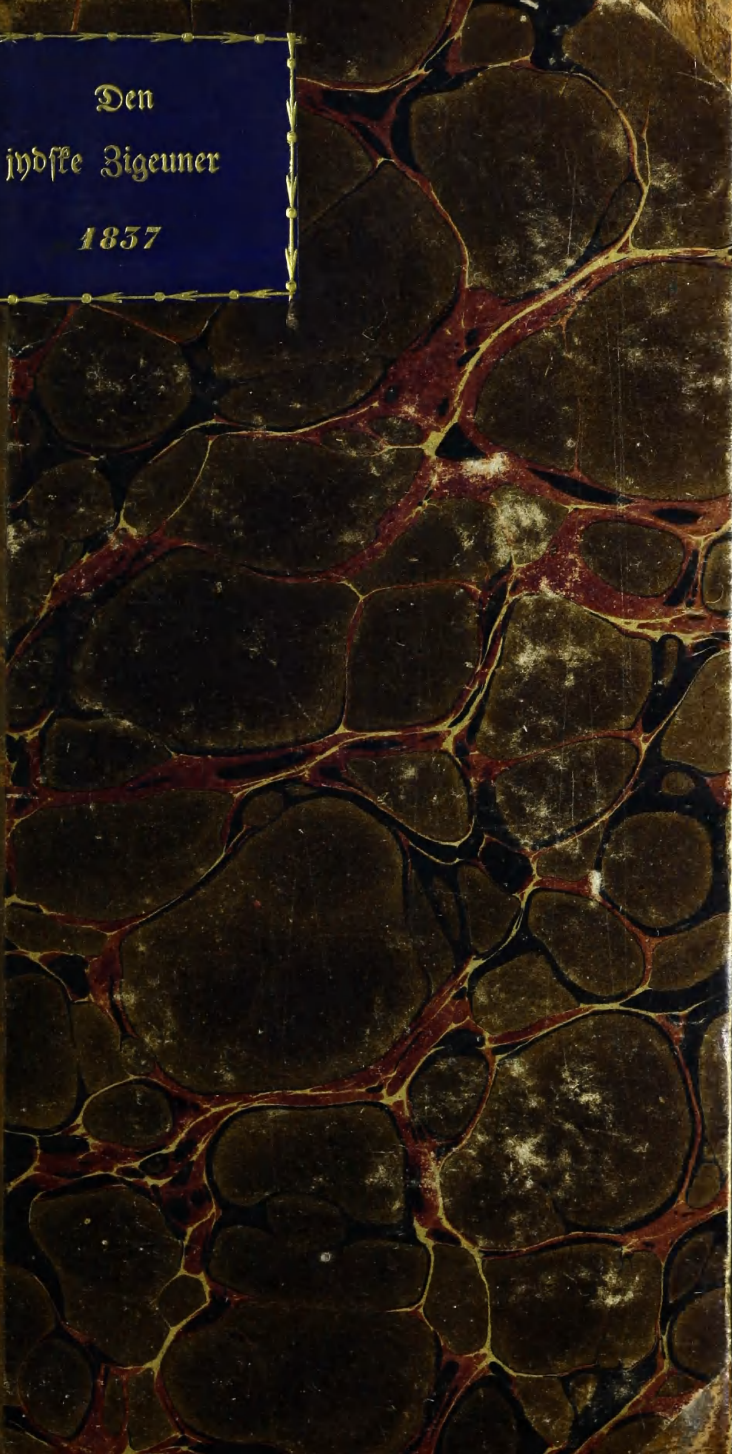
For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

Den
jydske Zigeuner

1857

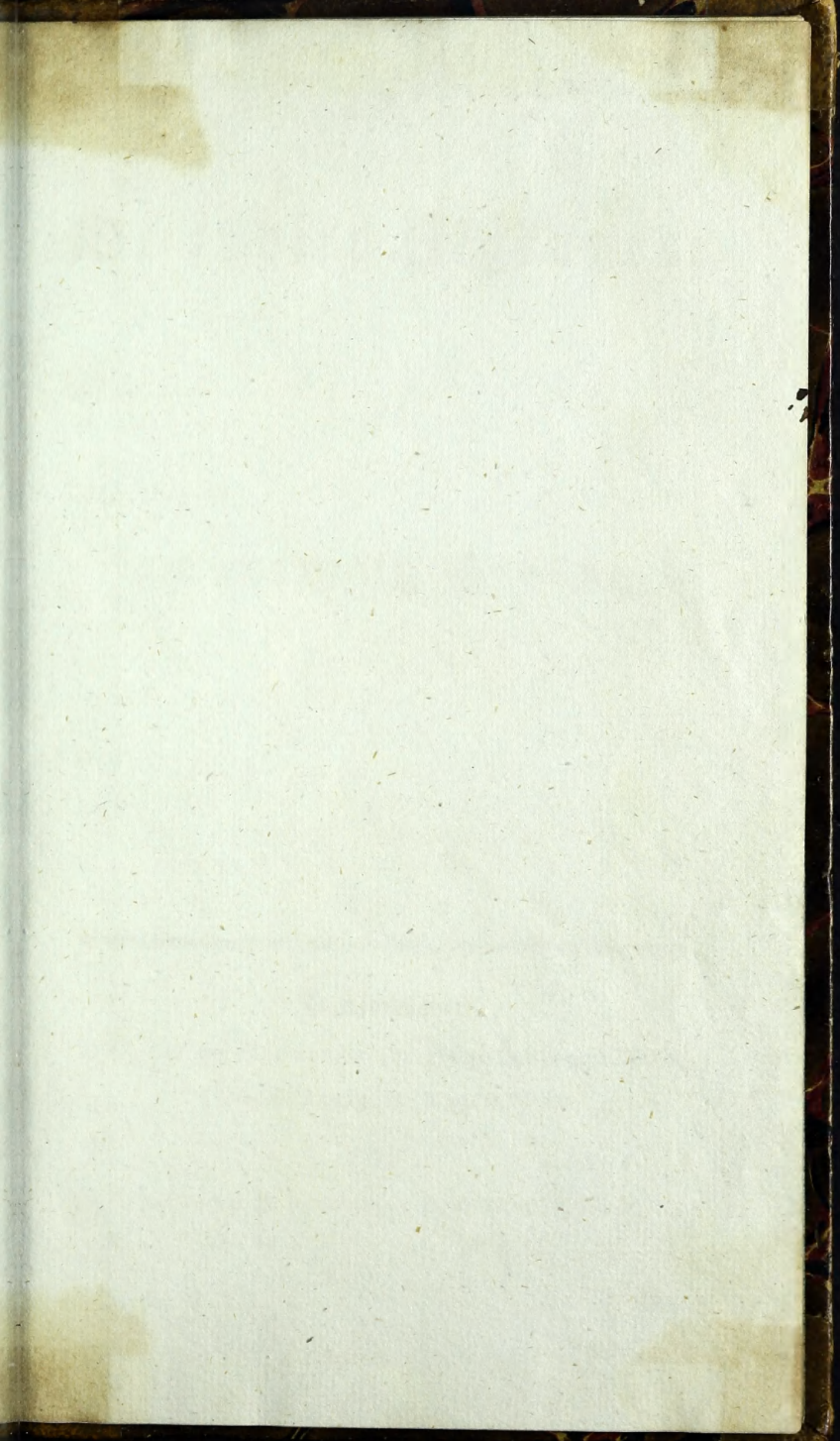

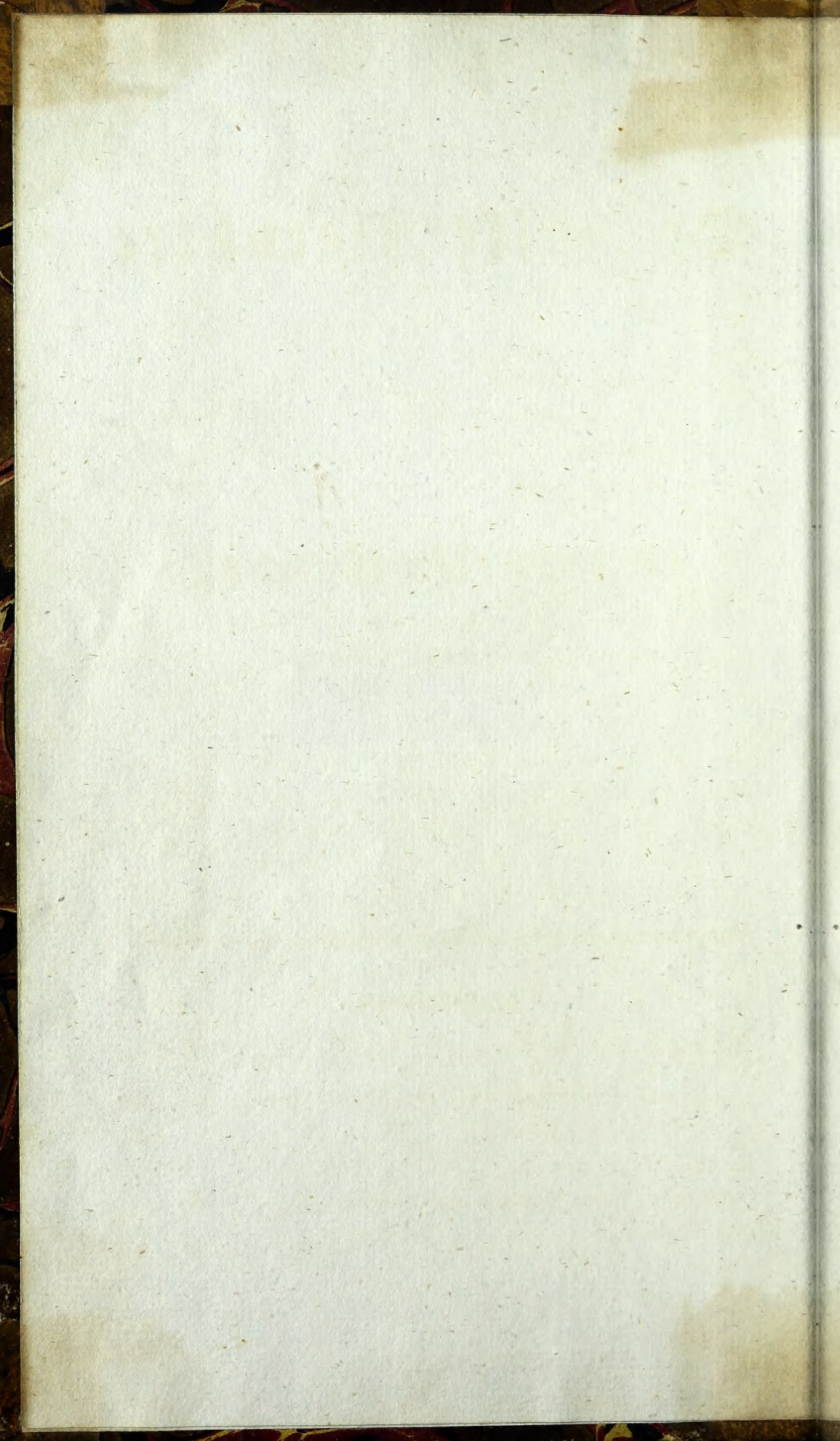
47. - 483.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020831821

De jydſke Zigeunere

og

en rotveſk Ordbog.

Kjøbenhavn.

Frykt, paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag,
i det Brünniſke Bogtrykkeri.

1837.

Lund, hos C. W. K. Gleerup. Christiania, hos J. Dahl.

Dei Imperii Significatio

Imperium est potestas summam in rebus humanis habens, quae a Deo est instituta, et per quam omnia in terra reguntur. Imperatoris officium est ad Dei gloriam et hominum salutem regere, iustitiam servare, et pacem conservare. Imperatoris auctoritas est in omni terra, et in omni re, quae ad regnum pertinet. Imperatoris potestas est in omni re, quae ad regnum pertinet, et in omni re, quae ad imperium pertinet.

Dei Imperii Significatio

Imperium est potestas summam in rebus humanis habens, quae a Deo est instituta, et per quam omnia in terra reguntur. Imperatoris officium est ad Dei gloriam et hominum salutem regere, iustitiam servare, et pacem conservare. Imperatoris auctoritas est in omni terra, et in omni re, quae ad regnum pertinet. Imperatoris potestas est in omni re, quae ad regnum pertinet, et in omni re, quae ad imperium pertinet.

Imperium

Imperium est potestas summam in rebus humanis habens, quae a Deo est instituta, et per quam omnia in terra reguntur. Imperatoris officium est ad Dei gloriam et hominum salutem regere, iustitiam servare, et pacem conservare. Imperatoris auctoritas est in omni terra, et in omni re, quae ad regnum pertinet. Imperatoris potestas est in omni re, quae ad regnum pertinet, et in omni re, quae ad imperium pertinet.

Sdet franske periodiske Skrift: *Revue encyclopédique* 1825, Nr. 303, findes en Anmeldelse af dette Lexikon, i hvilken det blandt andet hedder: "Ce petit dictionnaire est un des ouvrages les plus singuliers qui aient paru jusqu' a présent. Mais il est difficile d'imaginer, comment Mr. *Dorph* - - est parvenu à apprendre une langue, qui est si différente de celle des Muses romaines." Dengang denne Anmeldelse først kom mig for Die, kunde jeg ikke vel tilfredsstille Anmelderens Videlyst eller hans mulige Onske om at faae at vide, hvorledes jeg var kommen til Kundskab om dette rovelske Sprog. Det er et almindeligt, og vel ikke ugrundet Sagn, at Zigeunerne, ihvor de end ere og opholde sig, straffe de "Eibeknaspere" med Døden, som findes at have robet deres hemeelige Sprog til Uvedkommende. Da jeg blev foranlediget til, og fik i Sinde at samle alle de Oplysninger, jeg kunde faae, om dette jydsk Zigeunersprog, henvendte jeg mig først til Hr. Major Undall, Inspecteur ved Viborg Straffeanstalt, om han maaffee kunde give mig Anviisning paa nogen der værende Rotvelsker, som kunde og vilde være mig til Hjælp i denne Sag. Saaledes fik jeg sat paa en Mand paa omtrent 40 Aar, af den ægte Zigeuner=Race, og som hele sin Levetid havde streifet omkring, ikke alene i Jylland, men hele Sydskland igiennem, lige til, og endogsaa ind over de italienske, franske og hollandske Grændser. Han havde i denne Tid flere Gange, naar Roden drev ham dertil, ladet sig hverve som Tambour eller simpel Soldat ved forskellige fremmede Regi-

menter, og saaledes havde han bivaanet flere Feltslag i Ita-
 lien, og ved Fena, og ved Breslau, og som en skyldig Taksig-
 gelse til "Mutter Maria, fordi han var kommen vel fra disse
 grumme Slagsmaal," som han udtrykte sig, havde han ladet
 et blodrodt Kors indgrave paa sin hoire Arm. Men stedse
 var Lysten til det frie, ubundne Liv, hvortil han fra Børn-
 been var vant, med uimodstaaelig Styrke vendt tilbage, og
 havde loffet ham til bestandig at lobe bort igjen fra den mi-
 litaire Svang. Han maatte erkjende Sandheden af det gangse
 Zigeuner=Mundheld, at "det er vanskeligt at lægge Kjeppen
 (Vandringstaven) naar den først er bleven varm i Haanden."
 I denne Vandringstid, da han havde levet i naturligt Ægte-
 skab med flere Zigeunerinder, var han dog flere Gange, som
 af en ubevidst Drift, draget tilbage til sit Fødeland, Dan-
 mark; men naar han saa var bleven grebet og straffet paa
 kortere Tid for Løsgængereri og deslige, eller naar han ikke kunde
 see Udvei til paa anden Maade at undgaae Retfærdighedens
 Arm, forlod han atter sit Hjem, og drog til Tydskland. En-
 delig var han dog bleven fed af dette omstreifende Liv, og
 vendte tilbage til sin Fødestavn, et Sted i Sønder=Jylland,
 hvor han ved Arv fik et lidet Huus, med et tilliggende Stykke
 Jord, til Eiendom. Han havde nu fuldt og fast besluttet at
 bosatte sig her i en fra Zigeunerens almindelige Fødsels=Bei-
 fjern Udfrog, var i Færd med at gifte sig, og til den Ende
 sætte Bo, det vil sige, anskaffe sig de til Livets første Forns-
 denheder allernødvendigste Redskaber, til Vardi et Par Rigs=
 bankdaler. Han havde endogsaa, som han syntes, faaet Alt
 meget smukt indrettet, og fattedes blot en lille Jernkjedel, men
 vidste ingen Udvei til at skaffe sig den ved egne oekonomiske
 Kræfter. Han stjal den altsaa i et nærliggende Udshytterhuus,
 men havde hos sig selv besluttet, ikke alene at dette skulde
 være det sidste "Røkkeri," han indlod sig i, men at han endog,
 det allerførste det blev ham muligt, vilde bringe Kjeden til-

bage igjen til dens Eier. Uheldigviis blev han opdaget som Lyven, og dømt til Viborg Fugthuus i fem Aar; og hans Kjaereste som Halerfke i eet Aar. Medens jeg i denne Tid udspurgte ham om det rotvelske Sprog, duglte jeg ikke for ham min Forundring over, at han torde opdage mig denne Hemmelighed, da jeg vidste, at der blandt hans Kammerater var Livsstraf for denne Forbrydelse. Han tilstod, at dette var sandt; men for det første haabede han, at de andre Rotvelskere ikke skulde faae at vide, at han havde opdaget noget, og desuden havde han foresat sig, saasnart han kom ud af Fugthuset, at begive sig lige til sit Hjem, og aldrig mere have noget Samqvem med dem. Men desvære er det netop i denne Tid bleven mig forfikkret, at de snue "Kjeldringer" havde faaet opsporet Forræderen af deres Sprog, og at de nogle Dage efterat han var kommen ud af Fugthuset sloge ham ihjel, den Staffel, paa Veien i Nærheden af Kolding, førend han endnu naaede sit Hjem, hvor en Kone og en fattig men rolig Urne ventede ham, for at skjænke hans aldrende Dage den Fred, han hidtil ikke havde kjendt i Livet. Jeg kan ikke dølge en synderlig bevæget og veemodig Følelse ved at gjentage Sagnet om dette Drab, thi skjøndt jeg vel ikke kan føle Samvittighedsnag derover, som om Broden var mig tilregnelig, saa meget mindre, som jeg aldrig brugte den ringeste Overtalelse eller nogetslags Loffemad, for at lede ham til at røbe sin Hemmelighed; kan jeg dog ikke nægte for mig selv, at jeg jo alligevel, skjøndt uskyldig, er Skyld i hans Død; jeg kan ikke rive mig fra den Tanke, at han under den fortsvlede Kamp for sit Liv — thi der vare flere om ham — og i sin Dødsstund har sendt mig sin Brede, maaskee Forbandelse, fordi jeg var Aarsag i den Ulykke, som rammede ham. — Smidlertid tør jeg dog nu, uden at overtræde nogen Pligt, omtale og nærmere betegne denne min Kilde og fornemste Hjemmelsmand til dette Lexikon, hvilket jeg siden har kunnet forøge med flere mig meddeelte Bidrag. Jeg

kom da i en Tid jævnlig til denne Mand, efter hans egen og min Leilighed, een eller to Timer ad Gangen, for at lære det rotvelske Sprog af ham. I en af disse Underviisningstimer fulgte engang min Ven, Pastor S. S. Blicher, med mig, for at see min Lærer, og som Hospitant høre en lille Prøve af vor Forelæsning. Jeg erindrer, at Blicher blandt andet bemærkede om ham, at "han saae ud som en Høg i et Buur." Det er rigtigt. Hans Blik var skarpt og sikkert som Røvsuglens, og blinkende som Kniven i vild Mand's Haand. Man kunde tydelig see, ved hans første Indtrædelse i et Bærelse, hvor han ikke før havde været, at han ved et eneste ligesom uvilkaarligt lynsnar speidende Diekast havde gjort sig saa bekjendt med Alt i Stuen, at jeg torde vedde paa, man strax kunde binde for hans Dine, eller føre ham ud af Stuen igjen, og han skulde dog kunne beskrive den, dens Udseende, Døre, Møbler, indtil de mindste Ting, og disses Plads, saa noiagtig, som om han stod fri med aabne Dine midt i Bærelset. Og i Sandhed! hans Forstands, eller om man vil, hans Hjernes Livlighed lignede hans Dies. Kyndige ville vist ogsaa indrømme, at det havde været mig umuligt, gennem eet raat Menneske i en Tid af 30 til 40 Timer at faae tilveiebragt, hvad jeg her har kunnet levere, naar ikke hans naturlige Kløgt og livlige Fatte-Evne var kommen mig saa særdeles til Hjælp. Ligesom en Røvsugl i et Buur lettelig tirres til Brede, naar man blot, endog i den uskyldigste Hensigt, peger med Fingeren hen ad den: saaledes kom ofte min Røvelsker, naar jeg under mine Udspørgseler kunde komme til at yttre Formodning om en endog blot tilsyneladende Modsigelse eller Urigtighed af ham i Sammenhold med hvad han før havde anbragt, i en saa øieblikkelig heftig Bevægelse ved den ringeste Mistanke mod hans Sanddrøhed, at Blodet foer ham til Hovedet og brændte paa hans Kinder, og Dinene gnistrede, indtil jeg atter fik ham rolig ved at angive, at Feiltagelsen var paa min Side. Jeg glemmer ikke, med

hvilken inderlig Glæde og selvtilfreds Stoltthed han horte paa mig, da jeg den sidste Time læste den rotvelfse Samtale op for ham, som er tilføiet denne Bog, og han for første Gang horte sit Sprog tales af en uindviet Mund, og vel ikke havde ventet et saa glimrende Resultat af sine lingvistiske Forelæsninger. Det er denne samme Rotvelfse, som under Navn af Professoren — hvilken Erestitel han allerede havde faaet af sine Kammerater efter denne af ham aflagte Lærdoms=Prove — er skildret i Blicher's naturtroe og naturkræftige Maleri "Kjeldringeliv," som findes i hans udgivne Noveller. — Men hvorledes forklarer man nu Tilstedeværelsen af en saa levende Ambition eller point d'honneur hos et saadant Menneſke? Hvor ofte seer man ikke, at denne i sig selv ædle Spire, endog hos de Menneſker, i hvem den lige fra Fødselen er ligesom indplantet, og siden pleiet og næret ved Opdragelse, Underviisning, private og officielle Livsforhold, og ved den deraf fremkaldte fleerartede Conflict med andre dannede Menneſker, og deslige Pirringsmidler, henvisner og forsvinder aldeles; medens den i al sin Omfindtlighed, om just ikke moralske Reenhed — og hvor findes den? — vedligeholder sig, under den totale Mangel af alle hine Betingelser, kun mellem Frækhed og Laster og midt i et heelt fortabt Livs Usselhed og Foragt.

Den af Blicher i hans ovennævnte Novelle skildrede Linka Smælem er heller ikke en blot poetisk Fiction. Jeg erindrer ikke rettere, end at Pastor Blicher den 27de Mai 1823 var tilstede med mig i Lugthuusgaarden i Viborg, da et Fruentimmer, velvogent og stærkt, forbrændt af Solen, med et determineret Ansigt, traadte ind med en Mand paa Ryggen, og, uden at værdige os eller nogen af de flere Tilstedeværende et Diekast, spurgte sin Ledfager med bestemt Nolighed: "Hvor skal jeg hen?" og skred derpaa mellem os over Gaarden hen til den anviste Opgang. Denne Mand, som hun havde levet i et naturligt Egtſkab og havt flere Børn med, var vanfør baade paa Arme og Been, og kunde aldeles ikke gaac. Hun maatte

altsaa bære ham. — Carl den Stores Datter er bleven berømt og bejstunget, fordi hun bar sin Elsker paa sine Skuldre over en Gaardsplads, for at frelse ham fra Døden, og sig selv fra Banere. Denne Kvinde har uden nogen slags tvingende Betingelse baaret sin Mage gjennem hele Livet, og dette Liv bestod i en uafbrudt Vandring. Friheden, den meest ubundne Frihed, som Dyrets paa Marken, en Frihed, som spotter alle borgerlige Forhold og religiøse Opfordringer, alle conventionelle Former og Hensyn, er det Element, i hvilket hun var født og opfostret, og som har været Betingelsen for hendes hele Liv; og alligevel har hun selv frivillig paalagt sig denne Pligt, og baaret dette Vaand med en uroffelig Kraft og Trostab. Man kunde sige, at denne kvindelige Hengivenhed var en favor, en sjelden Blomst, som havde forvildet sig hen paa Jyllands øde Heder og Sandveie, — og det var maaskee endogsaa ret smukt sagt; men jeg føler, at det ikke dermed er gjort; at der ligger mere, endnu langt mere i denne simple Historie; thi det forekommer mig, at den fremkalder en oplivende, en ret hjertestyrkende Overbeviisning om, at Guddomsagnisten ikke kan og ikke skal udslukkes i os svage Menneſker, endog i vor dybeste Fornedrelse; at vi deraf kunne drage den Lære, at vi aldrig tør glemme eller foragte Menneſkeheden i Menneſket, eller Menneſket i Lovovertræderen; og at vi, som maaskee hovmode os af Opdragelsens og Culturens og Lærdommens og den legale Moralitets og saa mange andre Fortrin, maatte gaae i os selv, og ydmyge os, og erkjende den ringeste blandt os for vor Broder eller Søster; thi naar vi ikke berare det ene fornødne: vogte Himmelsagnisten i vort Indersie at den ei udslukkes; hvad have vi da, som er vores, at hovmode os af den ene over den anden. — Den omtalte Kvinde hed Birgitte Christensdatter. Hun var født 1790 af vandrende Forældre, og hendes Fødested vides ikke, thi hendes hele Liv havde været en Vandring uden Hjem eller noget fast Opholdssted. Hun

og Mage, som vare inddomte for Løbgængerer, bleve confirmerede paa een Dag i Viborg! Løgthuus-Kirke.

Seg vil nu gaae over til almindeligere Betragtninger.

I en Tid af 400 Aar har i vor Verdensdeel levet et Folk af hemmelighedsfuld Oprindelse, hvis Sprog bentyder paa Orientens sjerne Egne, men hvis Historie er indhyllet i et tykt Mørke: Sigeunerfolk et. Der er vel nok ifølge de anstillede Undersøgelser ingen Tvivl om, at Sigeunerne oprindeligen ere komne fra Ganges, da deres Sprog stemmer i flere Henseender paaafaldende overeens med Hindus-Sprogene, hvis fælleds Kilde er Sanskrit. Dog har dette Sigeunerens Sprog naturligviis lidt mange Omændringer, Udeladelser og Tilfættninger efter de forskjellige Landes Sprog, hvor de have opholdt sig. Saaledes ere nu kun faa Spor af Hindus-Sproget tilbage blandt vore jydffe Sigeunere, men et heelt andet efterhaanden fremkommet, sammensat af de forskjelligste Bestanddele.

Hinduerne deelttes i 4 Kaster: 1) Præster, 2) Krigere, 3) Algerdyrkere og Kjobmænd, 4) Haandværkere og Kunstnere. Disse Kaster indbefattede den adlere eller adelige Deel af Folket. De saakaldte Parier derimod horte til ingen af disse Kaster. De ansaaes for et Udskud af Mennekeheden, for urene og æreløse, og da de undertryktes af de Adelige, og kun brugtes af dem til Forretninger, ved hvilke disse vilde ansee sig for besmittede: saa nedsaak de i den dybeste moralske og physiske Fordærvelse. Mongolerne under Tamerlan oversvømmede som en ødelæggende Strøm, foruden andre Lande, hele Indien, og alskens Gru og Fordærvelse betegnede hans Seiers-Vei. Udbredelse af Muhamedanismen ved Sld og Sværd var hans Løsen. Alle, som kunde, maatte flygte. De Adelige, hvilke af religiøse Grunde betragtede deres Fædreland som noget Helligt, have rimeligviis vendt sig sydøst til de andre Hindus-Stammer, medens den forskudte Deel af Hinduerne, Parias, som ikke kjendte til eller havde Sands for

nogenslags religiøse Indvirkninger, droge videre, eller, ved Overfyldelsen af de sydlige Provindser, nødtes til at drage videre. I Norden truede den frygtelige Fiende. Utsaa gif Reisen mod Westen, hvor ved Udlobet af Floden Indus (som i Landets Sprog hedder Sind, hvoraf formodentligen Benævnelserne Sinte kommer, som Zigeunerne tillægge sig selv) Tschinganerne boede. Her opholdt Parierne sig, indtil de af Mongolerne trængtes bort tilligemed en Deel af Indbyggerne; og under det fælleds Navn Tschinganer eller Zinganer (Zigeuner) droge de ud af Landet. (Ved Indus boe endnu den Dag i Dag et Høverfolk, Tschinganer eller Zinganer, som i flere Henseender have den største Lighed med vore Zigeunere.) Hvilken Wei de derefter have taget, eller hvor de midlertidigen have opholdt sig, eller hvorlænge, findes der nu, saavidt jeg veed, intet Spor til. Kun kunde man maaskee slutte af det dem tillagte Navn Egypter, at de paa deres Wei til Europa have besøgt og opholdt sig i Egypten. Vist er det, at de kom til Europa i Begyndelsen af det 15de Aarhundrede (efterat Zarmerlans Udsejls-Tog var foregaaet i den sidste Halvdeel af det 14de Aarhundrede), og udbredte sig efterhaanden overalt i samme, og ere uden Tvivl endnu i samme Aarhundrede trængte ind i Jylland. Her have de vedligeholdt sig lige til vor Tid; og da de efterhaanden mere og mere stabilerede sig i deres af den gjeldende Statsorden uafhængige Virksomhed, benævnedes de med forffjellige Navne: Tartere o: Tartarer, fordi Zigeunerne ansaaes for at være komne fra Tartariet; Kjeldringer*) af deres fornemste Haand-

*) Ordet Kjeldring kommer uden Tvivl af Kjeldreng (udtales Keeldreng) o: Kjeldersligger. Kjeldringer maa have betegnet et vist Slags Haandværkere isølge den Sammenhang, hvori de bestandig nævnes i Skattebrevene fra det 16de Aarhundrede, s. Ex. "Alle Pøbersvende, Gaardmand, Skradere, Skomagere, Sme-

tering, Kjedelstikkeri; Natmændsfolk, af det Hverv at flaae Heste, o. d., hvilket endnu for ikke længe siden ansaaes af vor Almue for besnittende og panærende.

De Betragtninger og Undersøgelser, som her endnu kunde anstilles angaaende de af Herodot i 5te Bog af hans historiske Værk omtalte Sigynner (Sigeuner), og angaaende de af Philosophen og Historieforfatteren Apuleius i det 2det Aarhundrede skildrede, Sigeunere lignende, Vagabunder, som gennemstreifede Romerriget, og hvorvidt disse staae i nogen Forbindelse med eller vedkomme vore Sigeunere, samt om adskillige andre om Natmændsfolkene's Oprindelse fremsatte Gissning-

de, Kjeldringer, Tjenestedrenge og alle Møllere skulle hver give 5 Mk." (Jacobsen om det danske Skattevæsen under Christian III og Frederik II Side 55.) I denne Benaevnelse maa endog til sin Tid have betegnet et mere formuende Slags Haandværkere, naar det f. Ex. i officielle Documenter hedder: "Af hver Ugedagsmand, Hunsmand, Gaardmand, Pebersvend, Indstedemand var indkrævet een Daler, men af hver Skræder, Stomager, Smed, Tømmermand, Muurmoester og Kjeldring to Daler." (ibid. S. 91). Disse Haandværkere maa have været Kjedelstikkere (af hvilken Mening ogsaa Jacobsen er), hvilket sees af Ordet's Etymologie; og deraf, at Ordet Kjeldring endnu bruges af den jydsk Almue om de vandrende Natmændsfolk i Serdeleshed, om hvem det er notorisk, at deres fornemste Syssel har været og er endnu hos den gamle Stamme Kjedelstikkeri; og deraf, at intet andet Haandværk med nogen slags Grund kan angives at være betegnet med dette Ord, hvilket (efter S. Blichers Bemærkning) heller ikke i Bondens Mund, og brugt i denne særegne Betydning, involverer nogen Forbrydelse, saa at Adjectivet skikkelig gjerne kan forbindes med Substantivet Kjeldring. Udtrykket Kjedel-Dreng stader ikke vor Paastand, da Dreng i hiin Tid, som bekjendt, betydede hvad vi nu kalde Karl. Ordet bor ogsaa uden Tvivl skrives, som det overalt udtales, Kjeldring, ikke Kjeltring, da jeg ikke veed, at t i nogen lignende Forbindelse i Dansk udtales som d.

ger og Meninger, vil jeg her forbigaae, da jeg agter ved en anden Leilighed nærmere at undersøge disse blot historiske Materier, som mindre vedkomme denne Sag.

De oprindelige ægte Zigeunere, hvilke endnu, som til en Udmærkelse, benævnes med Tilnavnet Tater, s. Ex. Tater-Udam, Tater-Christiane, o. d., og hvilke, som Fuldblods-Racen her i Landet, baade ansee sig selv bedre end, og ikke lettelig indlade sig i nogen slags Forbindelse med de øvrige Halvblods- eller ringere Brok-Zigeunere, ere vel endeel formindskede, men derimod er Stammen tilberligen indpodet med Landets egne Børn, og saaledes vel vedligeholdt; thi efterat Zigeunerne havde, saa at sige, bidt sig fast her i Landet, sloge naturligviis mange af vore Løsgængere, Forbrydere, Deserteurer sig til dette Samfund, for der at finde et Tilflugtssted for den forfølgende Nødsfærdighed. Nogle ere vel endog Levninger fra Christian IV's ulykkelige Krigstog i Tydskland, hvorved saa mange Fremmede gjæstede Sylland.

De fleste af disse jydskke Zigeuneres Børn fødes i Forældrenes sædvanlige Nattely, i Lader, Stalde, Faarefolde, i en Grøft paa Marken, under et Træ i Skoven, hvorsomhelst Fødselsmerterne tilfældigviis maatte overfalde Moderen paa hendes Vandring. Dog nei! ikke engang denne Plet undes hende til nogle Timers Rolighed og Hvile under Naturens mattende Kamp. — Et Lovbud bestemmer, at et Barns Fødested tillige er dets Forsørgelsessted. — Derfor søge vedkommende Landbeboere paa enhver Maade at forhindre disse Vandreres Barselsfærd i deres District eller Commune; og saasnart de opdage en frugtommelig Qvinde blandt dem, transportere de hende strax til et af Nabodistricterne. Opdage nu disses Beboere det samme, bringes hun atter af dem til et andet District, og saaledes bliver den Ulykkelige uopholdeligen ført, jaget, slæbt fra Sted til Sted, og det med stedse større Iver og ubarmhertigere Hurtighed, jo mere hun nærmer sig Føde-

timen: saa at hun ofte paa en udsel, ilende og skumplende Vindevogn, uden et Straa til Leie, under aaben Himmel, maa fuldbyrde Fødselen. — Dyrene paa Marken forundes dog af enhver Jæger den nødvendige Fred under deres Drægtighed og paa deres Fødelcie — og saaledes behandles Mennesker iblandt os!

Forældrene sørge for, om muligt, stray at faae Barnet døbt, thi at det bliver "christnet," er en Samvittighedsfag for dem, og de undlade aldrig at opfylde denne Pligt, endfsjøndt de ofte have de største Vanskeligheder og Farer at bekæmpe for at naae denne Hensigt, da netop denne nødvtungne nærmere Berørelse med Statens Auctoriteter ofte foranlediger deres Anholdelse og Ufftraffelse for Løsgængeri; og med Friheden er jo saaledes Alt tabt for dem. — Efter een eller faa Dages Ophold, saasnart Moderen kan taale at vandre videre, forlader Familien den Spædes Fødested, for at besøge nye Egne. Moderen slæber den Nyfødte om med sig fra Sted til Sted, bærende den paa Ryggen i et for disse Folk eiendommeligt, af Moderens og Barnets Garderobe sammenbundet og sammenflettet Leie, eller i et Slags Bugge, som Forældrene selv sammenflikke af Pinde og Bidieqviste. Har Familien flere Børn, maae disse, saasnart de nogenlunde have Kræfter til at gaae, følge Forældrene til Fods. — En saadan vandrende Familie kan undertiden voxe til otte eller ti Personer. Børnene opfødes i samme Bankundighed, som har været Forældrenes Urværelod; og alt hvad de lære af disse, er deres faa Haandsfærdigheder, deres Sædvaner, Lediggang, Laster og Forbrydelser, og især, hvorledes de med meest Held skulde kunne undgaae Nødsfærdighedens Arm. Polygamie, Løstgængighed, Blodskam, Drukkenskab, Tyveri, Bedrageri, Røveri ere de Laster, midt iblandt hvilke de fødes og opdrages, hvilke de dagligen have for Nie, som noget ganske sædvanligt og tilladeligt, og i hvilke de tildeels udtryffeligg undervises. De af Landstrygerne, som ingen Bopæl have, blive sjeldent confirmerede, førend de for en eller anden Forbry-

delse indsættes i en Straffe-Anstalt, hvor de da blive underviste i Religion og confirmerede, hvilket de synes at sætte vedborlig Priis paa. I den Viborgske Straffe-Anstalt er næsten hvert Aar Confirmation af saadanne Fanger, og der har flere Gange været indtil tolv Confirmander, hvoriblandt Mennesker paa mere end 50 Aar, ja gamle Egte- eller rettere Kjøreste-Folk med samt deres vogne Børn. — Saasnart de Unge have naaet Modenheds-Alderen, parre de sig, som oftest uden Ceremonie, og vandre saaledes samlede omkring, saalænge som Tilboielighed og Bane byder det. Ofte forlade de hinanden paa samme Maade, og søge til andre, med hvem da det samme Forhold finder Sted. Ved Valget eller Omfistelsen af saadanne Ledsaagerinder (hvoraf en Mand ofte finder sig tjent med at have to for een) paa Livets og Jyllands Veie gjelder som oftest den Stærkeres Ret, hvorved Seierherren kun gennem blodige Slagsmaal med modige Rivaler maa tilkæmpe sig Besiddelsen af den Elskede, enten denne er fri, eller for Diebliffet en Anden tilhørende; hvorimod han maaskee strax derefter maa friste den Overvundnes Skjebne i Kamp med en endnu stærkere Medbeiler. Saaledes kan en Nutids Zigeuner-Helene, ligesaavel som hin græske, blive et tjaarigt Tvistsens-Væbe: hvorved hun sættes i den ubehagelige — eller behagelige — Nødvendighed, jævnlig at maatte skifte Elsker og Herre.

De nære sig ialmindelighed som Skorstensseiere, Glarmestere, Blikkenslagere, Kjedelskikkere, Skjærslibere, Klinkere, Svinesnidere, Hegtmagere. Dog maa herved bemærkes, at de ved at tilbyde og udove deslige, som oftest kun slet lærte Haands-Færdigheder, samt ved Quaksalveri, ved at tilbyde Smaafram, ved at spaae, vise igjen, hege, o. d., kun søge at aabne sig en Leilighed og bane sig en bekvemmere Wei til at tigge og stjæle. Naar da saaledes en Flok af dem have forhvervet sig nogle Skillinger, eller noget mere af Fødemidler, end de strax kunne fortære, komme de sædvanligen sammen paa et eller an-

det eensomt liggende Sted eller Udsfytterhuus, hvoraf der i enhver Egn findes nogle, som de have valgt til deres Forsamlings-Steder, hvor de i Selskab med Andre i Suus og Duus fortære deres Erhverv til sidste Bid, forend de skilles ad. Hvorledes de ofte i hele Horder, hjemføge og plage forskjellige Steder, findes paa en karakteristisk Maade skildret i et til Viborg-Samler (1822 Nr. 98) indsendt Stykke saaledes:

„En Danemarck il y a une nation nommée Kieldrings: elle n'est pas si polie, comme les autres Danois, sagte einst ein reisender Franke, und er hat Recht. — Vorgestern hat eine saubere Gesellschaft von 16 solchen „Kieldrings“ in dem hiesigen Dorfe einen Besuch abgestattet, und mit einem ländlichen Mahle nebst einem Wisgen Reisegelde vorlieb genommen. Anfänglich schien es, als wollten sie nur durchziehen; sie mögen aber den Aufenthalt hier so lieblich gefunden haben, daß sie zu übernachten geruheten, und sich bei verschiedenen Bauern einquartierten. Was im Dunkeln passierte, weiß ich nicht genau, hörte aber eine lustige Geige, die gewöhnlich Tanzen und Trinken bedeutet. Am nächsten Tage — nicht zu früh — begegnete mir eine Familie von dieser Ballgesellschaft: sie bestand aus dem Manne mit seinen zwei Weibern und drei Kindern. Der wackere Familienvater führte als ein Zeichen seiner Würde drei Stöcke bei sich, jedoch von ungleicher Größe: der längste und dickste war den beiden Frauen nebst dem ältesten erwachsenen Sohne ausschließlich gewidmet; der zweite von miltlerer Größe gehörte einem ohngefähr zwölfjährigen Knaben, und der dritte — eigentlich nur eine abgeschälte Weidenruthe — war bestimmt den kleinen zweijährigen Kieldring zu cultiviren. Ich sahe wirklich alle drei hölzerne Erzieher in Thätigkeit. Die beiden Kieldringinnen nebst den ältesten jungen Herren nahmen die Lection sehr gelassen an, und man erkannte deutlich, daß so was in der Tagesordnung wäre. Es jammerte mir aber um den kleinen Wicht; das

arme Ding war krank, und weinte vor Schmerzen; allein der ernste Patriarch durchprügelte es dem ungeachtet ganz weidlich, um es zum Zweigen zu bringen, welche Absicht er wahrscheinlich bald und — ganz erreichen wird. Heute kam ein Nachtrab — jedoch zu Füsse — von sieben Personen; und morgen können wir eine andere Notte erwarten. Es geht hier beinahe wie in der Moldau und der Wallachei zu (wie wohl nicht völlig so schlimm): Der eine zieht heraus, und der andere hinein; an Räumung des Landes wird aber nicht gedacht. — Möchte doch dem Unwesen ein Ende gemacht werden!”

Disse Rennefker doe som oftest, ligesom de fodes, hvor Sottesengen under deres Wandring tilfældigviis falder. Kun meget faa af dem opnaae nogen hoi Alder: som en naturlig Folge af deres uordentlige og toilesløse Levemaade og af det meget Ondt, de maae lide deels paa deres Wandringer deels i Fængslerne. Der gives mange blandt dem, hvis Fødested ikke vides eller kan opsporges, og som deres hele Liv igjennem aldrig have havt eller kjendt noget Hjem eller nogetslags fast Opholdssted: saa at det med Sandhed kan siges, at Røve have Huler, og Himmelens Fugle Neder, men disse have ikke havt det, de kunde helde deres Hoved til. Kun have de hist og her nogle gode Benner, og visse Tilholdssteder, under Ravn af Kuler, hvor de kunde søge Tilflugt, og tildeels bringe deres Tyvekoster i Forvaring til sikker Uffatning.

De hjemføge især de mindst befolkede Egne, hvor de sikkest kunne drive deres Unæsen, og hvor man, for at blive dem stikkelligen qvit, maa forsyne baade deres Mæver og Punge, naar man ei vil udsætte sig selv og sin Familie for følelig Hevn, som de udove ved Tyveri og især ved Idspaaføttelse. I den sidste Udaad have de uden Tvivl paa mange Steder, men yderst hemmeligt, gjort sig skyldige, ja ofte efter foregaaende Undsigelse. Paa deres Wandringer nedtræde de Landmandens Enge enten ved ulovligt Fiskeri eller som Krybeslyt-

ter, og søge om Sommernætter deres Tilflugt i hans bedste Kornagre.

Disse Ratmændsfolk udgjøre i det mindste 800 Individder, hvilket Antal vedligeholder sig ikke alene formedelst deres besynderlige Frugtbarhed, men ogsaa fordi alt liderligt Paf slaacer sig til dem og forener sig med dem. Ethvert Individ af disse 800 Mennesker, naar undtages de spæde Børn, er Lovovertræder, hvilket finder Bestyrkelse i den Bemærkning, at i Viborg Lugthuus vare den 1ste April 1835, af det hele FangeAntal, 194, de 88 Ratmændsfolk og Omstreifere. De betragte sig selv som aldeles frie og løse fra alle de Baand, der paaligge de øvrige Statsborgere, og derfor ansee de det ei heller for Uret at besjæle Landets Indvaanere, eftersom de ligge i bestandig Krig med dem, foragtes og forstødes af dem. De afgive Tilholds- og Tilflugts-Steder ikke alene for saadanne Mennesker, især af Bondestanden, som ved Dovenskab og Lidenslighed have tilsat deres Formue, og nu ønske at fortsætte det samme Levnet, men ogsaa for undvegne Forbrydere, og det ofte af det farligste Slags. De bidrage saaledes bestandig til baade det physiske og moralske Ondes Formerelse og Udbredelse, og udgjøre en vedvarende Planteskole for Laster og Forbrydelser og alffens Uteerlighed. Det er en Sandhed, som Domstolene saa ofte have havt Beviser paa, siger Landsoverretskassensfor Torgensen i sine "Betragtninger over Ratmændsfolkene," at der neppe gives en Tyvssag, hvori jo een eller nogle af disse Folk ere fundne skyldige enten som Hovedmænd eller som Medvidere. De ere altsaa en sand Landeplage og en fordærlig Udvæxt paa Statens Legeme. De fortære aarlig en Værdi af over 40,000 Rbd. Solv, da $27\frac{1}{2}$ Species antages efter Sluffen at være minimum af et Menneskes Fornødenhed i Danmark. Denne Capital, og langt mere, drages netop fra de fattigste Almuesfolk i Sylland, deels ved Tiggen og Stjælen, deels ved de overordentlige Delinquentomkostninger og mangfoldige Regter i Un-

ledning af disse Kjeldringer, uden at omtale de svære Omkostninger, det Offentlige maa udrede til deres Fængsling og Ufstraffelse.

Nu maa end videre bemærkes, at naar endog nogen af disse Menneſker kunde faae i Sinde og beslutte sig til at føre et stille og arbeidsomt Liv blandt bosiddende Medborgere, saa kunne de ikke engang naae denne Hensigt, saasnart det robes, hvilket vanskeligt kan undgaas, at de høre eller have hørt til Ratmandsfolkene. Et Exempel vil oplyse Sagen: I Aaret 18.. fik A. B. Løste paa et Fæstehuus paa Herregaarden C. Han drog da med lovligt Pas tilligemed sin Familie til dette sit nye Opholdssted. Som en duelig Haandværker fik han Arbeide i Overflodighed, og da han saaledes havde sit gode Udfomme, og var yndet af Herremanden og alle andre, fordi han i alle Henseender opførte sig vel, havde han allerede en Tid lang levet lykkelig og tilfreds her, og anmeldte nu ogsaa sine Børn til Optagelse i Sognets Skole. Men da der ved denne Leilighed blev Spørgsmaal om adskillige Attester, som han af gode Grunde ikke kunde tilveiebringe, og det saaledes opklaredes, at han havde hørt til Ratmandsclassen, maatte han strax med sin Familie efter Vedkommendes Befaling forlade Sognet, og paa ny begynde sin Vandring — med hvilke bitre Følelser mod det Statssamfund, som saa ubarmhertig forskød ham, og med hvilke fiendske Forsætter mod det og dets Borgere, kan man forestille sig. — De bedre blandt disse Menneſker kunne saaledes ikke med den bedste Villie og de bedste Forsætter ved egen Kraft blive deelagtige i det lovbundne Borgersamfund's Fordele. Det synes altsaa at være en moralsk Pligt, at komme disse til Hjelp i deres Anstrengelse for at naae en bedre Tilværelse. Men at de i Almindelighed ingen Sands have for en saadan, er vist nok. — Exempla illustrant. — En Kjeldring seiede Skorstene i en Præstegaard paa bestemte Tider. Engang udeblev han. Der hengik flere Aar. Endelig kom han igjen. Paa Præ-

stens Spørgsmaal, hvor han havde været, fortalte han, at han langt nede i "æ Sonden" havde tjent en Bonde, efter hvis Død han ægtede Enken, og levede et sorgfrit Liv. Da han nu blev spurgt, hvorfor han ikke blev der, men løb hjem igjen, gav han det naive, men dunkle Svar: "Hvad der er kommen af Skidt, vil til Skidt."

Et andet Exempel paa Kjærligheden til deres Stand er følgende:

En Kjeldring, jeg troer i Nind, Hammerum Herred, havde en Son, som fik Lyst til at hæve sig over sin Stand, og efter Vesterjydens Exempel slaae sig til Handelen. Saa længe han blot handlede med Hegter og Bliktoi, havde Faderen intet derimod; men da Sonnen vilde udvide Negotien til Baand og Bændler, oprørtes Faderens Vresfølelse, esprit de corps — eller hvad man skal kalde det. Da Overtalelser og Trusler og Alt var forgjæves, raabte han harmfuld: "Siden Du skammer Dig ved Din Faders hæderlige Haandtering, saa gaa ad Helvede til, og bliv en Kjøbmand og en Kjeldring længe nok for mig!"

Da det imidlertid er vist, at flere Familier af denne Fater=Race leve et meget ordentligt, arbeidsomt og anstændigt Liv, og man saaledes seer, at Humanitets=Gnisten ikke er ganske udslukket hos dem, men maaskee kun venter paa et oplivende Uandepust og en kraftig indgribende Haand, for i høiere eller mindre Grad at udvikles og gjennemvarme deres Væsen, og saaledes virke rensende og rettende paa den forvildede Natur: saa mener jeg, at man rettest burde behandle disse ulykkelige Menneſker som forvildede Børn, der ved en sindig Strengthed, som ikke forbitter eller forhærder, skulle ledes paa, eller, efter Omstændighederne, tvinges til at betræde den Wei, der fører til deres eget Vel.

Uagtet denne Raste ikke er indtraadt i noget borgerligt Forhold til Staten, og uagtet den, som en Uffødning af de i

Loven omtalte Zigeunere og Tætere, kun lovstridigen existerer, fordreer dog Menneskelighed og den Række af Uar, hvori Staten har taalt den, at dens Individuer ikke behandles som Forbrydere, eller med andre Ord, at Indskrænkning i deres Frihed ikke udstrækkes videre, end Statens Sikkerhed gjør det nødvendigt. Her maa altsaa ikke tænkes paa Lugthuse og Urrester, eller paa Anvendelsen af de bestaaende Straffe = Bestemmelser for Løsgængeri og Bekleri, hvilke overalt, deels som midlertidige, deels som upassende efter disse Folks særegne Beskaffenhed, intet endeligt Resultat vilde udbringe. Altsaa vil særegne Forholdsregler fra det Offentliges Side og en radical Cur mod dette Onde være nødvendig. Men Aarhundredets Erfaring har noksom bekræftet, at denne er umulig ved de forhaanden værende ordinaire Midler, som Politiet og Justitsen have til deres Disposition. Man maa nemlig betænke, at denne Forbryderstatu in statu ved Medlemmernes Mængde, ved deres indbyrdes Kjendskab til hverandre, ved deres Sammenhold og fælleds Interesse, og ved den deraf flydende esprit de corps, som meer eller mindre finder Sted imellem dem, virkelig har constitueret sig som en særegen betydelig Magt i Staten. Denne Magt bliver saa meget desto betydeligere netop i Jylland, fordi Terrainet her er saa særdeles stort i Forhold til Folkmængden, og fordi Justitsbetjenternes Politidistricter ere for vidtløftige for en fyldestgjørende Politie = Virksomhed, naar til lige hensees til disse Mænds øvrige mangfoldige Embedsferetninger. Naar nu endvidere betankes, at det er notorisk, at ikke alene Sognefogderne og andre Politie = Officianter men ogsaa Almuen selv ere bange for Natmændsfolkene, og langt hellere ville lade dem i Ro, og lide af dem hvad ikke kan undgaaes, end gribe og angive dem, og derved drage deres Hevn og Forfølgelse over sig; og da det desuden er en Bestemmelse, at, naar Natmændsfolk anholdes i en Commune, og deres Hjemsted ikke lader sig udfinde, bliver denne Commune pligtig

at forføre dem, hvoraf naturligtviis følger, at ingen vil anholde dem: saa seer man, at fra det Offentliges Side en betydeligere extraordinair Magt er nødvendig til hin Magts Bekæmpelse.

Jeg vil tillade mig at anføre et Exempel paa disse Folks Sammenhold og Kjeldringe=Snedighed, hvilket tillige være anført som et af de flere mig meddeelte Bewiser paa den praktiske Nytte, som dette Lexikon kan have medført:

En Fange blev efter udløben Straffetid løsladt fra Fugthuset i Viborg. Strax efterat han var gaaet bort, finder Inspecturens Tjenestekarl et beskrevet Stykke Papir i Gaarden; men da han ikke kan forstaae, hvad der staaer skrevet, og troer, at det kun er sammensat for at narre Folk, vil han kaste det bort. Smidlertid er Inspecturen kommen til, og faaer at vide, at den nys udgangne Fange havde tabt dette Papir. Inspecturen seer strax, at det er Notveff, og dechiffrerer det ved Hjelp af dette Lexikon. Haanden kan han kjende at tilhøre en gammel gjennemdreven Skjelm, som endnu er i Fugthuset. Den skrevne Tyve=Instruy, som jeg vil oversætte og affrive, lyder saaledes:

"Naar Du forlader Fugthuset, begiver Du Dig til P**, som ligger henved 4 Mile fra Hersom. Der opholder Du Dig i nogle Dage, og bestiller hvad Du kan. Derpaa gjør Du Dig syg, medens Du er paa Arbeide, og klager stærkt, forlader Arbeidet og gaaer hjem, hvor Du lægger Dig til Sengs, og bliver liggende en Dags Tid. Den følgende Dag, saasnart det bliver mørkt, staaer Du op, tager Mad med Dig, og begiver Dig om Natten til Omegnen af Hersom, hvor Du skjuler Dig enten i en Skov eller i en Lade til den paafølgende Nat. Naar Kloffen er 11, naar Folk sove tryggest efter fuldendt Dagsgjering, forlader du dit skjulte Opholdssted, for efter Aftale at begive Dig til Gaarden. Du gaaer da rundt om Baaningshuset, for at udspeide, om Alt er roligt og stille. Skulde Du

støde paa en Hund, maa Du være forsynet med Kjød, som Du kaster til den, for at faae den til at tie. Saasnart Alt er roligt, begiver Du Dig udenfor Storstuen, og gjør en Aabning paa en Tavle i Muren, hvorigjennem Du kryber ind. Nu udfører Du Tyveriet af Penge og Sølv, hvorom Du veed Besked. Naar Du har udført Tyveriet, begiver Du Dig strax paa Hjemveien til L**, hvor Du atter søger til Din Seng, og forbliver der syg et Par Dage. Derefter gaaer Du atter paa Arbeide nogen Tid. Forinden Du atter naaer Langsaae, kommer Du Sølvet i en Pose, som Du sænker ned i en Mose, og Tegnebogen med Pengene graver Du ned i et Jorddige paa et affides Eted uden at rode for meget i Jorden. Her lader Du alting ligge, indtil Tyveriet er glemt, og Du sikker for Undersøgelse og Wisitering, i Tilfælde at Mistanke skulde falde paa Dig.”

I Overcensstemmelse med denne Anviisning blev der strax gjennem vedkommende Retsbetjent gjort de hensigtsmæssigste Foranstaltninger efter Aftale med Beboerne paa Hersom; hvorved Tyven rigtig blev greben paa fersk Gjerning i det Dieblis da han gjennem den udbrudte Tavle i Baggen var kommen ind i Stuen, som var mørk, og i hvilken velbevåbnede Folk allerede vare opstillede, for at vente paa og snappe Herr Urian.

Om eller hvorvidt de almindelige gjeldendr Lovbestemmelser ere anvendelige paa disse Folk, vil jeg udaf Rets-Acter anføre et Exempel paa:

Sens Pedersen, født i Hads Hæred, kom i Novbr. 1798 i Viborg Fugthus paa 2 Aar. I Januar 1802 atter i Fugthuset paa 2 Aar. I 1804 ligesaa paa 4 Aar. I 1809 paa 8 Aar. I 1817 paa 16 Aar. Efter 6 Aars Straffetid blev han benaadet. Faa Maaneder derefter kom han atter i Fugthuset for at aftjene de resterende 10 Aar. I 1830 erholdt han sin Frihed og Estergivelse af de sidste 2 Aar. I 1831 kom han igjen i Fugthuset for at supplere de estergivne

2 Aar. I 1833 løsladt, men i 1834 indsat i Fugthuset paa 4 Aar: altfammen for Løsgængereri og Tiggeri. — Jens Pedersen har saaledes tilbragt 32 Aar af sit Liv i Straffeanstalterne, foruden den Tid, hans Arrest har medtaget, og som vist udgjør flere Aar.

Man ser af denne Biographie, som med nogen meer eller mindre Variation er en Typus for alle de øvrige Medlemmers af det jydsk Vandreselskab, at de lovbefemte Straffe for disses Forseelser ikke naae deres Hensigt; thi saasnart et saadant Medlem har udstaaet sin længere eller kortere Straf, vender han ubetinget strax tilbage til sit forrige Levnet: hvilket er saa meget baade lettere og mere indbydende for ham, da han i bemeldte moderlige Selskab træffer gode Venner og en god Modtagelse (istedetfor Uffky og Tilbagestødelse udenfor samme) og mange nødvendige Støttepuncter for sit mellem Forbrydelser og Farer vakkende og usikre Vandreliv. Da disse Betingelser ikke findes udenfor Halvøen til Fordeel og Opmuntring for Løsgængere, vil jeg ikke benægte den hidhørende Forgivnings Hensigtsmæssighed for den øvrige Deel af Riget.

”Disse Menneskers Kaar ere altsaa ikke bedre end de vilde Dyr. De have Fødeland, men intet Hjem, og kunne ei engang nyde den fattige Trost, at døe ved egen Arne, og hvile de trætte Lemmer hos henfarne Slægt og Venner. De ere fremmede i deres eget Fædreland, og de ere mere udlændiske end Jorderne. Den ringeste Bonde skyer dem som urene Dyr; det Kar, hvoraf han uvillig stiller deres Hunger, og slukker deres Torst, skulde intet formaae ham til selv at bruge. Han sætter det paa Jorden ved Siden af Hundekoppen, og vilde i Nødsfald hellere betjene sig af denne end af hint. Men det sorgeligste er dog den Uvidenhed, i hvilken de hendeage deres dyriske Liv: de vide ei engang, at der er et bedre til. Om Gud høre de kun handelsesviis tale som et dem uvedkommende Væsen; og lære først at kjende hans Bud, naar de uvitterligen have overtraadt dem. De

undervises først om deres Pligter, naar de straffes, fordi de have forsømt dem, og det ofte i en Alder, da de efter Naturens Orden snart maae fremtræde for en høiere, men sikkert barmhertigere Dommer. Sa man synes med fuldgylldig Grund at torde paaftaae, at Forældre (Staten) der have forsømt Børnens Opdragelse, og ladet dem opvoxe i Uvidenhed, have tabt deres Ret til siden at straffe dem: Skylden for disses Brøde maa falde tilbage paa dem selv. For sildig er da den almindelige Klage, at Børnene gjøre dem Skam og Hjertesorg.

Ved nu at sammenfatte under eet Blik alle de foregaaende Bemærkninger og Oplysninger vil det formodentlig staae klart og afgjort for Enhvers Bevidsthed, at det omhandlede Selskab bør opløses fra Grunden, og at det Offentlige ikke bør ophøre med sin didsigtende Virksomhed, førend dette Maal er fuldstændigen opnaaet. Men endog saa naar dette kunde siges at være skeet, maatte den i dette Niemed insituerede extraordinaire Politie magt ikke ophøre dermed, men vedblive i sin Function, indtil det sidste Spor af hint Selskab, som saadant, var forsvundet, og kun Mindet derom tilbage.

Jeg tillader mig altsaa at foreslaae Følgende:

1.

Et ridende Politie eller Gensd'armerie maatte oprettes, for at sætte de forskjellige faste Politie=Jurisdictioner i nærmere Forbindelse med hverandre, og for med Kraft, Hurtighed og Bestemthed at virke til Udførelsen af Politie=Opsynets Foranstaltninger til at paagribe og overhovedet sørge for Udryddelsen af disse Landstrygere. — Storrelsen af dette Corps maatte ansees tilstrækkelig, naar det bestod af 100 eller maaskee 50 Mand under en sindig Anfører med Kraft og Conduite: hvilke Egenskaber ogsaa maatte findes hos de commandeerde Under=Befalende, hvis Antal formeentligen maatte være forholdsviis større end ved et almindeligt Troppecorps.

Dette Corps kunde maaskee ogsaa tjene til at opdage og forebygge andre af de meest gængse Contraventioner mod Anordninger, der sigte til Statskassens Vel. Saaledes kunde det tillige understøtte det faste Politie til Ordens Vedligeholdelse ved Strandinger, fornemmelig for at forebygge Tyverier og Udplyndringer; og assistere Soldvæsenet med Hensyn saavel til Smugleri i Almindelighed paa Kysterne, som til de Bøgne, der, som man siger, gjennemkrydse Jylland med indsmuglet Gods. Dette Gensd'armie blev saaledes ogsaa et Douanecorps, hvilket maaskee maa ansees for lige saa nødvendigt til Lands, som det er fundet fornødent til Søes ved Soldvæsenets Krydsbaade. Dog indrømmes det, at denne sidstnævnte Tjeneste som Douaner kun kan ansees som en Biting ved dette Corps, saalange dets Størrelse er indskrænket til 50 Mand, eller saalange det endnu maa anvende sin meeste Tid paa Anholdelsen og Udryddelsen af Løsgængernes faste Stof i Jylland. Men naar dette Hverv er til Ende, vil det maaskee findes i flere Henseender hensigtsmæssigt og gavnligt for det Offentlige, at Douanetjenesten blev en stadig og væsentlig Deel af Corpsets Virksomhed. Da kunde maaskee Beføstningerne paa Soldlinien ved den jydskke Grændse anvendes til dette Corpses Vedligeholdelse; og ved Soldvæsenet kunde vistnok i det Hele ssee overordentlige Besparelser tildeels til Fordeel for denne Indretning.

Den meest oekonomiske Maade dette Corps kunde sammensættes paa, vilde være, naar Chefen alene var fast ansat, men Officererne og Underofficererne commanderedes dertil fra de forskjellige Regimenter; hvorved deres egentlige Gage besparedes, og kun det saa nødvendige Cantonnements=Lilæg vilde blive at udrede. Hestene kunde afgives af det eller de Cavalerie=Regimenter, som havde Stamheste, hvilke alligevel skulle underholdes offentligen, og nu paa denne Maade kunde gjøre offentlig Nytte. Udgiften paa Hesteholdet vilde saaledes blive ubetydelig. Hvorhos jeg antager, at Officerer og Mandstab

vilde vinde betydeligt i Uddannelse og Brugbarhed ved denne Tjeneste, uden at tale om den Leilighed til en forbedret Oekonomie, som herved aabnedes for flere fortjente Militaire. Det første Tjeneste-Aar blev naturligviis det vanskeligste for dette Corps, men siden vilde Singen jævne sig selv, og det blev da kun den indførte Orden, som skulde vedligeholdes.

2.

Der maatte i enhver af de 3 Provindser, Nørre-Sjælland, Slesvig, og Holsteen, oprettes en Tvangsarbejdsanstalt, hvori enhver arbejdssfør og dog ørkesløs Person, som ikke kunde godt-gjøre, at han ernærede sig lovligt, uden saadan foregaaende Widtløstighed og Bekostning, som ere uundgaaelige førend en Straffedom kan affiges, kunde indsættes i Medfør af Forordn. 21de Aug. 1829 §. 1. For Tvangsanstalten i Sjælland vilde formeentligen Viborg være det beqvemteste Sted saavel formedelt dens Beliggenhed midt i Provindsen som Forbedringshusets Tilværelse der, da Arbejdshuset kunde sættes i Forbindelse med samme, saaledes at begge Stiftelser i mange Maader kunde understøtte hinanden til deres fælleds Formaal: Lasternes og Forbrydernes Formindskelse. — Denne Tvangsanstalt kunde ogsaa sættes i Forbindelse med Fattigvæsenets-Beskyrelsen; thi til Arbejdshuset kunde da tillige henvises alle de arbejdssføre Menneker, der søge Almisse under Paaskud af at de ingen Fortjeneste kunne finde; hvilken Grundregel ogsaa er etableret i den nye engelske Fattigvæsenlov, at nemlig kun smaae Børn, Oldinger og Syge, kort sagt, til at arbejde aldeles udgytige Personer have Udgang til offentlig Understøttelse paa anden Maade end ved at forhjælpes ind i et Arbejdshuus. Gavnligheden af saadanne Arbejdsanstalter i enkelte Kjøbstæder erkjendes allevegne, uagtet de medføre Communerne en uforholdsmæssig og trykkende Byrde; men denne vilde blive lettet og maaskee aldeles borttaget, naar en Arbejdsanstalt

for hele Provindsen gjorde de særskilte mindre Anstalter ufor-
nødne.

3.

Medens dette forberedes, hvortil fornøentligen skulde gives et Aar, maatte samtlige Under-Øvrigheder gennem Sog-
nefogderne søge at erholde Løsgængerne indroullerede ved Navn
og Alder, for, om muligt, at komme til Kundskab om disses
Antal og sædvanlige Tilholdssteder; og fra den Tid Arbeids-
anstalterne traadte i Virksomhed, maatte Løsgængerens Anhol-
delse og Indsættelse i samme foretages, og deres Tilstedebli-
velse sikkes ved egne, tildeels strenge Lovbestemmelser. Saa-
vidt muligt, maatte Arbeidsanstalterne ved en sindig og human
Bestyrelse indrettes saaledes, at de ikke med Grund kunde be-
tragtes af Natmændsfolkene som et Onde: hvorfor ogsaa de,
som hidtil havde levet i et naturligt Egtekab, maatte tillades at
indgaae et borgerligt, og Børnene, ved at anbringes som Tje-
nende, efterhaanden drages ind blandt Statens øvrige Borgere,
og for øvrigt behandles som Opfostringshuusbørn eller efter de
gjeldende Lovbestemmelser for Børn af Forældre, som ifølge egen
Forsøelse blive berøvede deres Frihed, at nemlig Fattigvæsenet
midlertidigen tage Børnene under sit Værgemaal og sin Forsorg.
Men denne midlertidige Foranstaltning maatte i dette Tilfælde
i Medfør af 3—18—17 gives, ikke en beständig, men en
efter Hensigten nødvendig Bedvarehed, der omtrent vilde om-
fatte en Slægtsalder — langt fra ikke til Tab, men tværtimod
efter alle Omstændigheder til største Besparelse og Gavn for det
Offentlige: hvilket nu skal omtales.

4.

Udgifterne til dette Corps's Underholdning og overhovedet
til de Foranstaltninger, der maatte anses fornødne til Stands-
ningen af de omhandlede Landstrygeres Uordener kunde, foruden
de forhen nævnte Kilder, for største Delen afholdes af de jydskes
Unters Repartitionsfonds eller Delinquentcasser, og de dertil

svarende Casser i Hertugdømmerne. Thi regner man, at disse 800 orkesløse Mennesker af Landets Producter til ikke ringeste Nytte fortære en Værdi af over 40,000 Rddlr. om Aaret, som nu vilde spares; regner man, at det Offentlige vilde spare de uhyre Delinquent = Omkostninger, og Bonden de mange Ægter, der maa ydes for disse Kjeldringers Skyld, og at Landmanden fik Sikkerhed for Person og Eiendom, hvilken paa mange Maa-der fravendes ham af Ratmændsfolkene, ved Trussler, Tiggeri, Tyveri, Røveri, Plyndring, Ildspaaasættelse (oftest af Hævngjer-righed); naar man betænker, hvilken Rekrutering denne Stamme afgiver til vore Straffe-Anstalter og Fængsler (næsten det Halve af Fange = Antallet i Viborg Fugthuus); betænker man, naar denne fœiende og indbydende Leilighed til Forbrydelse ophørte, hvilken Besparelse i Straffe-Anstalterne deraf vilde flyde; naar man endelig betænker den uendelige Mængde af Ulykker som der-ved vilde afværges, og disse høist beklagelsesværdige Menneskers sorgelige Tilstand, som ved Fødselen, ja ved Undfangelsen selv allerede ere stemplede til Fordærvelse: saa vil man see, at Sagen er af yderste Vigtighed, og at den Dpoffrelse, der er bragt i Forslag, er saare ubetydelig mod hvad disse Mennesker koste og ville vedblive at koste Landet, isald ikke en radical Cur anvendes mod dem; ligesom det og vil være klart, at Landalmuen med Glæde vilde gjøre betydelige Dpoffrelser for at befries fra dette bestandig tærende Onde.

I forrige Aar anstilledes et Slags Klappejagt efter disse Ratmændsfolk, hvoraf Resultatet, naar jeg ikke feiler, var, at man lærte at kjende, hvor betydelig deres Mæsse er, og at indsee, at en saadan Sagt er kun til trykkende Byrde for Delinquent = Casserne, uden Nytte for det Offentlige, da alle de fangne, efter udstaaet Vand- og Brøds = Straf eller nogen Tid tilbragt i Fugt-huset, begynde strax deres gamle Levnet igjen. Heraf sees da Nødvendigheden af, baade at disse Folk holdes bestandig en

échec af Politiet og Gensd'armeriet, og at de ikke komme paa fri Fod igjen, naar de først ere fangne.

At et saadant ridende Politie virkelig kan og vil gjøre den tilsigtede Nytte, har Erfaring allerede givet et Beviis for ved et Forsøg, som en jydsk Retsbetjent dermed har anstillet, og som vandt almindeligt Bifald. Men da denne Foranstaltning ingen Understøttelse fandt, maatte den bortfalde.

Rotvelsk Lexikon.

De saakaldte omreisende Natmændsfolk i Tyssland, hvilke kalde sig selv ifkun de Reifende, tale indbyrdes, for ikke at forstaaes af Andre, et eget Sprog, hvilket de kalde Rotvelsk (som uledes af Rot, en Betler eller Kjeldring, hvilket atter ansees for Roden til Ordet at sammenrotte sig) eller Præveliquantsproget (d: de Skjønttalendes Sprog, af præveler, taler, og quant, smukt). Af Andre benævnes dette Sprog almindeligen Kjeldringe=Latin. Man har troet, at en Samling, som nærværende, af dette Sprogs Ord kunde være nyttig og tildeels nødvendig for de jydffe Justits- og Politie-Betjente med Hensyn til Forhører over disse Folk eller til andre eventuelle Berøringspuncter med samme, og at den maaskee ogsaa i forskjellige Henseender kunde interessere Flere af det danske Publicum: derfor udgives denne liden Ordsamling, hvori ogsaa forekomme nogle Ord af det Sprog, som de i Tydskland og tilgrændsende Egne omstreifende Zigeunere indbyrdes tale, og som af dem kaldes Romanis eller Romanisk. Disse Ord findes i Bogen mærkede med r. bag ved sig. Forresten ere de fleste rotvelske Ord ogsaa brugelige i Romanisken.

Alle Substantiverne i bemeldte Sprog ere af Faldedskjønnet, f. Ex. en Trappert, en Hest, Trapperten, Hesten, undtagen et Verbum, et Navn. Substantivernes bestemte

Artikel er som i Dansken (som: Byltes, Seng, Byltesen, Sengen), eller udtrykkes ved æ (engelsk: the) foran Ordet, eller bruges slet ikke, saasom: Hesten løber hurtigere end jeg, æ Trappert skoier kistier end minnosés. Kornet er daarligt iaar, Gastes er lak ijarm. Substantivernes Pluralis dannes, som i Dansk, ved at lægge r eller er, undertiden s, til Singularis, s. Skabelle, en Po, Skabeller, Poer; Nagges, en Naal, Naggesser, Naale. Genitiv dannes som i Dansk, eller ved Hjælp af Pronomen sin: Hövlens Murris ell. æ Hövl sin Murris, Hundens Mund.

Adjectiverne compareres ved at lægge r ell. er til i Comparativus, og st eller est i Superlativus, som: sibe, siber, sibest, sand, sandere, sandest; multrum, multrumer, multrumest, megen, mere, meest; forresten blive de usforandrede i alle Forhold.

De danske Pronomina bruges; men som casus obliqui af de personlige Pronomina (jeg, du, han, hun, Plur. vi, I, de) bruges de til disse svarende Pronomina possessiva, eller i Mangel heraf, deres Genitiver, med tillagt Endestavelse noses (hvori o altid er lang), s. Ex. mig, minnosés; dig, dinnosés; hans, ham, hansnosés; hendes, hende, hendesnosés; sig heder hansnosés ell. hendesnosés (engelsk: himself, herself); os, vornosés; Eder, Eder, Jernosés; deres, dem, deresnosés (contract: dernosés). Han slaaer mig, Han diser minnosés. Jeg slaaer ham, a diser hansnosés. Jenniken forlækker vornosés. Han narrer sig selv, han stulter hansnosés sjölist. Denne Form bruges ogsaa, hvor Possessivet staaer absolut, s. Ex. Hviis er det Bord? Det er mit, vort &c. Hvistaris er den Toggert? minnosés, vornosés etc. (fransk: le mien, le nôtre etc.), og ofte istedetfor de forbundne Possessiva og casus recti af de personlige Pronomina, naar paa dem hviler nogen Accent eller noget Eftertryk, s. Ex. Det er ikke min Hat, men din, Det er rot minnosés Overman,

men diinnoses; Jeg har ikke syet Kjolen, men det har Du, Minnoses har rot stiklet æ Rokkelpoi, men Dinno-
ses.

Alle Verber dannes eens og regelmæssigen, saasom: múr-
riser, múrrisede, har múrriset, gjøer, gjøede, har
gjøet, uden Forskjel paa Singularis og Pluralis.

De Ord, som fattes i dette Sprog, tage de af Dansken,
og sætte blot tãris*) til Enden; dog gjelder dette for det meeste
kun Nomina og Verba, thi Partiklerne bruge de næsten uden
Forandring af Dansken, f. Ex. Han har faaet sin Dom, han
har hægget sin Dom tãris. Min Kjole er hvid, minnoses
Rokkelpoi er hvid tãris. Tyven sprang over Gjerdet, og
løb sin Wei, Æ Nökkær sprang tãris over Fosling, og
skoied omhør. Denne Endelse tãris er saaledes bleven saa
gængs i Notvælsken, at den bruges ogsaa hvor den ikke behøves,
i Enden af rotvælske Ord, ogsaa med Plural-Endelsen, f. Ex.
Det er laktãris Virum ilvas, det er daarlige Wei iãsten. Den
olmske Maie hægger multrum Høvl tãriser, den gamle Kone
holder mange Hunde.

Præveliquantsken, som egentligen indbefatter baade
Notvælsken og Romanisken, indeholder, som man vil
see, Ord af forskjellig Oprindelse og af forskjellige Sprog, f. Ex.
Shmir (hebraisk: שמיר), Bagt; Bolis (græsk: πολις), By;
Galline (latinsk: gallina), Høne; Kas (italiensk: casa), Huus;
Kabas (spansk: cabeza), Hoved; alones (engelsk: alone),
alene; lak (svensk: elak), slem, slet; Sonnekay (indisk), Guld;
Matini el. Medine (arabisk), Vand; bekani (persisk), hjemme.
Om der maaskee desuden findes Rod eller Spor af andre mig
ubekjendte Sprog, maae vore Polyglotter opdage.

En Afsart af Romanisken er det saakaldte Lo shonko-
desb (לשון קודש), det hellige Sprog, eller: Cho-

*) I den Endelse tãris er a altid lang.

Komlosson (קומלוסון), det fløge Sprog, hvilket ikke bruges almindeligen blandt Zigeunerne, men er ligesom en Udvegt paa, eller Tilvegt til Romanissen, og bruges ogsaa af andre lærde Tyve og Bedragere, hvilke naturligviis finde Haandlangere og Medhjelpere blandt Zigeunerne, hvem altsaa dette Sprog paa denne Maade indblæses til videre indbyrdes Forplantning. Det har for en stor Deel sin Oprindelse fra Hebraisk, hvorved denne Bastard for saavidt synes at røbe sine Fædre; men da det næsten ikke bruges af vore Rotvelskere, har jeg ei indført det i Ordbogen selv, men vil her give nogle faa Prover deraf:

Barsel, Jern.	Mesummen, Penge.
berkóg, voldeligen.	Mokkum, en Stad.
Emmes, Sandhed.	Nipper, Tyv ved Pengeom-
Heiges, Slag, Hug.	vevling.
Jom, Dag.	pfeffern, lade (en Bøsse).
Isch, en Kone.	roinen, at see.
Krumklæpchen, Sriver-	Schærfenspieler, en Høler.
pult.	Schæmes, Solen.
Kælof, en Hund.	Schliechner, en Forrader.
Kæsef, Sølv.	Schortenfeller, Tyv i Kram-
Leil, Nat.	boder.
Linkevexler, Bedrager ved at	vgilles, i Morkningen.
vevle Penge.	Tgillesgænger, Tyv om Uf-
Lupper, et Uhr.	tenen, i Morkningen.

Som en Prove af det rotvelske Sprog er der efter Ordbogen tilføiet en liden Samtale mellem to Rotvelskere.

N. V. Dorph.

Kotbelsk - Dansk.

A.

Agvai, Vand; Hav; Sø.	Apröss, Fangst (som gjøres ved Lyveri, Indbrud, Besdrageri o. d.).
alones, alene.	
Antru, Æg.	

B.

Bakman, r. Døn, Kaffelovn.	benner, læser, snaffer.
Bakra, et Faar.	bepiift r., druffen, beffjænk- ket. (f. bysen).
Ballert, en Kjedel.	berimer, betaler.
Ballertmænger, en Kjedel- stikker. (mænger, arbeider).	Berimelse, Betaling.
Balo, et Sviin.	beslumrer, besover.
Balora, en Griis.	bekunneret, ffiden, beffidit, fnavset. (af Skunner).
Bandes, Baand.	bestimer, betaler.
Bare el. Barr, en Steen.	Bings, en Mand, Hoëbonde, Herre, Bert.
Barrag, Fnat, Skurv, Kløe, Skab.	Blaa-Matini, Preußsen.
Bef, uterus.	blaarer, taler, siger, snaffer, falder, raaber, svarer.
bekáni, hjemme.	Blankes, Brændeviin. (Knap- Katschedi r.).
Bels, Bylt, Pose, Pung, Sæk, Vadsæk. (Klumnig r.)	Blinde, et Bindueffodde.
Benfakker, 1) en Bog. 2) en Skolemester.	Bloflinger, Blaar.
benfakker, læser.	

- Blæris, Mælk.
 blærifer, malfer.
 Bolis, en By.
 Bommik, en Flaske.
 Bommert, et Skrin.
 Bór, en lybsk Skilling.
 Braggeler, Buger.
 Brall, en Lomme. (Lum-
 fummik).
 Bratrum, en Broder.
 Brunak, Kaffe. (Schwarz-
 ling r.)
 Brunnebings, en Sognefoged.
 Brynnik, en Neg.
 Bræmert, et Faar (Kliim).
 Bummik, en Kiste, Koffert.
 Bumser, en Hyrde.
 butlak, sulten, hungrig (af
 butter, spiser, og lak, som
 mangler, er berøvet).
 Butlak, Sult, Hunger.
 butlakker, sulter.
 Butning, Spise, Føde, Kost,
 Mad.
- Butstok, en Spisestue.
 Butstrebiin, et Spisekammer.
 buttenom, udenom.
 butter, spiser, bider.
 Butteri, Spise, Mad.
 Byltes, en Seng.
 Byysbings, en Bert i en Kro,
 i et Gjestgiversted. (af by-
 ser og Bings).
 bysen, druffen, besfjænket.
 (bepiift r.).
 byser, drifter.
 Byyskass, Bertshuus, Kro,
 Gjestgiversted. (af byser og
 Kass).
 byyslak, tørstig. (af byser,
 driffer, og lak, manglende).
 Bækkentrækker, en Vand.
 Böffels-Matini, Mecklenborg.
 (see Matini).
 Bölkes, Dvæg.
 Börren, en Hyrde, Dragt
 (Brænde, Ved, o. d.).

D.

- Dangenak, en Hammer, Dxe.
 Deis, Dag.
 Deis-Lavóni, Solen. (La-
 vóni betyder baade Solen
 og Maanen, hvorfor denne
 kaldeß Svas-Lavóni).
 diggel, der (Udv.).
- Diglo, Torklæde, Halsklæde,
 (see Klindes).
 Dill, en Pige, Kjæreste.
 Dill-Rokkelpoi, et Skjort.
 dinnóses, dig; du; din; dit.
 (see Forerindringen).
 diser, slaacr.

diser duust, slaaer død, slaaer
ihjel. De Bingsler dises,
de Mænd slaaes.

Diskes, Ulter, Skoie til Di-
skes, gaar til Ulter.

Disköiter, (eg. Pryglepenge
af diser og Köiter) Prygl,
Fug, Bank.

Doggels, en Gave, Almiøse.
dogger, giver.

Domes, et Huus.

draller, dandsler (ringler).

Drallers, Dands.

Drill r., et Baand.

Dræksvalve, en Muurmester.

Düel, Penge. (Lovi).

Düel-Bels, Penge-Pung.
dufer, döer.

duust, død.

Duftes, Meel.

Duftespiltring, en usel Sig-
ger, som gaar for hver
Mands Dør, og lader sig
noie med hvad Meel, Brød=
stumper og andet Uffald,
man vil give ham.

dyder, skylder, er i Gjæld.

dydig, skyldig, i Gjæld.

Dynling, Duun, Fjeder.

Dvalling, Dør, Port.

Dæmmer r., Rakker, Bød-
del, Ratmand. (see Fesser).

E.

Emtáris, Historie, Fortælling,
Eventyr.

Erdrum, Jord, Jorden; Leer;
Løv.

Elhåveni, Udflugt, Undvi-
gelse. Fakke Elhåveni,
undflye, undvige.

F.

Fakker, gjør. Fak Lovman,
tænd Lyset. Fak æ Dval-
ling til, luk Døren. A
fakker Foslinger, jeg læ-
ver Pandefager. Fakke
Byltesen, rede Sengen.

Faktáris, Løier, Lyfighed.

Feldes, Mark, Markjord, Ager.

Feldhyne, Kartoffel. (Ma-
trill r.).

Feldmiavert, en Hare. (af
Miavert, en Kat).

Feltus, en Hud.

Fennerik, en Ost.

Fesser, Rakker, Bøddel, Rat-
mand. (Dæmmer r.).

flittaris, fem.
 firgen, fire.
 flaadrer, toer, vasser.
 Flaader, Pandefage, Eggefage.
 Flaggert, Fad, Zallerken; en Baad. (Tellirum r.).
 Flaupik, d. s. s. Flupik.
 flimsker, græder.
 Flupik, et Eble.
 Flusk, Piis.
 flusker, piisfer.
 Fluskes, Piis; Vand; Flod.
 flusklak, piisetrængt. (see lak).
 Fluskesknasper, Sømand, Matros.
 Flyvter, Fyld.
 Flöitels, Pibe.
 flöiter, bander.
 Forfæng, Forklæde; Omhæng (om en Seng).
 forlakker, angiver, forraader, fører i Fortred.
 forlunser, hører, forstaaer; forhører sig, fritter. forlunser utes, fritter, udfritter.
 forpaser, sælger.
 Forfmæ, Forhør, Ret, Rettergang. (Lynsling).
 forschauer r., følger, forvarer, gjemmer. (sölhorer).
 Forstandes, en Pot.

Forvestes, en Vest.
 Fosling, Ur, Mærke, Ustegn;
 Bøger, Dram; et Gjerde, Dige; Alt hvad der bages eller steges i en Stegepande; Pandefage, o. d.; Hvad der tages og nydes paa een gang: En Pibe Tobak, en Pris Tobak, en Snaps, en Kop Kaffe, en Dosis Draaber, en Mundfuld, en Skeefuld o. s. v.
 fosseler,, laver, bager.
 Frair, en Karl, Mand.
 Funkel, Juvel, Edelsteen, Diamant.
 Funkenstyver, en Smed.
 Funkekass, en Smede (af Funks, Ild, og Kass).
 funker, brænder, antænder; steger, koger.
 Funkerhits, Ildstedet paa Skorstenen.
 Funks, Ild, Ildbrand.
 Fakke Funks, stikke Ild.
 Funks-Kambes, Flintsteen.
 Fuchs r., Guld, Guldpenge, en Ducat.
 fuler, stjæler.
 Fæme, en Haand.
 Förtariser, Forer, Formand.

G.

- Gáb el. Gaue, Landsby.
 Gabén, Spise.
 Gai, en Kone. (see Maie).
 Galline, en Høne el. Hane.
 (Styrgeu r.).
 Galonis, et Bindue.
 Garo, Weg.
 Gastes, Korn (undt. Bog= hvede).
 Geb, et Hul.
 Genter, Folk, Menneſker.
 Gere, Grøft, Hule.
 Gelibe, en Søſter.
 Gefibrer, Søſtende.
 Gefifer, Ravn (Verbum).
 Gib, Byg.
 Glarik, Rude.
 Glarm, Glas.
 Glarmfakker, en Glarmefter
 (af fakker, gjør).
 Glimſter, et Bindue, en Rude.
- Glitſchin, Røgle.
 Gottels, Sukker.
 Gra, en Heft.
 Grammik, en Haand.
 Grammikpoi, en Handſke,
 Bante (af Poi, et Klæde,
 Klædemon).
 grodrum, ſtor.
 Grofning, en Gryde (af Fern;
 ſee Patéils).
 Groller, Gryn.
 Grotenbings, Herremand,
 Stormand.
 Grumsling, et Barn.
 grumslinglak, frugtſommelig
 (af Grumsling, Barn, og
 lak, beſpændt med).
 Grynſpekt, Jæger, Skytte.
 Grönniker, Kaal.
 Guru, en Dyr.
 Gurunji, en Ko.

H.

- Hagni, en Bønde. (ſ. Tulle).
 Hanj, en Brønd.
 hansnoſes, ham, ſig, hans.
 helliger, deler.
 higgel, her, hid.
 Hochſtabler, en Tigger, ſom
 giver ſig ud for at have
 været i nogen anſeligere
- Stilling, for derved at til=
 vende ſig Noget.
 Hof, Brød. (Maro).
 Hof-Bakman, Bagerovn.
 Holges, en Flaſke.
 Holtes, Træ, Brænde, Skov,
 Krat, Buſk. (Knaggert).
 Holtesbings, Skovfoged,

Skovrider. (Bings, Høsbond, Herre).
 Holtesmænger, Sommermand. (mænger, arbejder).
 Hornikkel, en Ko, Stud, Tyr, Oxe.
 Hugisning, Huggejern.
 hunker, opholder sig, er, bliver, sidder; sætter; ligger; lægger. Hunke i Snel-

kasen, være, sidde i Sughuset. Hunk Dinnoles, sæt Dig ned. Han hunkede Shmir ilvas, han stod Bagt inat.

Hvid-Matini, Østerrig. (see Matini).

Hægg, et Led, Markled.

hægger, haver, faaer.

Hövl, en Hund. (Jukkel).

I.

Jag, Ild.

Jarm, et Aar.

ideis, idag.

Jenniken, Djævelen.

jernóles, Eder, Ederø, I.

ifén, itu, ishykker.

igöfles, igaar.

josen r., sove. (slummedirer).

Jole, Bogn, Skubfarre.

Jorko, en Kalv.

Isba el. Isma, Kammer, Bærelse.

itvis (af tvis, to) itu, ishykker. Fakke itvis, ifén, bryde itu.

Jubbert, Kjedel.

Jukkel, en Hund. (see Hövl).

Jumm, en Bæg.

Jup, Luus. (s. Pullik).

K.

Kabes, Hoved.

Kaim, en Tode.

Kaloss, Bryllup.

Kalsling, en Støvle.

Kalslingfakker, Stomager.

Kambes, en Steen.

Kaminflanser, Skorstensfeier.

Kamintaris, et Kjøkken.

Kamire, en Stuc, et Bærelse.

Kampáni, en Kloffe, et Uhr.

Kapéils, en Flaske, en Pøgel.

Kangri, Lobak.

Kass, Gaard, Huus, Hjem.

I Kass, hjemme. Til Kass, hjem.

Kash, Skov; Kjep, Stav, Stok. (see Stunnes).

Kasfert, Fleff.

- Kátshedi, Brændeviin. (s. Blankes; Knup).
 Kaviir, Slag, Liigfald.
 kavirer, faaer Slag.
 Kehr, Huus.
 Kemsel r., Sforte, Særf. (Limsk).
 kess, flog, fiffig.
 kinter, fommer.
 Kiss, Pengepung.
 kjorer, stjæler.
 Kjorer, en Tyv.
 kisti, hastig, strag; frisk, raff, munter.
 Kit, en Hytte.
 Kitgen, Arrest.
 Klamóni, Laas, Nøgle.
 Klesái, Bøsse, Pistol (Sneller, Kristál).
 Klidin, Nøgle.
 Klim, et Faar (s. Brægert).
 Klindes, Torflæde, Halsflæde. (Diglo).
 Klinger, Boghvede.
 Klinger-Hof, Hvedebrød, fiint Brød, Røge.
 Klinker, en Smed.
 Klippes, en Sax.
 Klirobáskero, en Arrestforvarer (s. Sjoder).
 Klumnig r., Bylt, Paffe, Wadsæk (Bels).
 Knaggert, en Skov (Holtes).
 Knarris, Hoved.
 Knass, Straf, Straffetid.
 Knasper, en Karl, Knos.
 Knup, Brændeviin. (Blankes. Kátshedi).
 knufler, fjender.
 Knækkert, en Land.
 Knæppes, en Knap.
 Knævets, en Dreng, Pøg, Son.
 Kóli, Toi (usyet).
 Krachert, Reiskuffert.
 Krans, en Mark, et Markstykke (Penge).
 Krims, Sølv.
 Kristádi, en Hat (s. Overman), det samme som Stadi.
 Kristál, Bøsse, Pistol. (Sneller. Klesai r.).
 Kristár, Kiste, Koffert, Skrin.
 Krovder, en Mester, Haandværksmester. (Malugger).
 Krummik, en Ko, Dye, Tyr.
 Krummiker, Dvæg.
 Krytling, en Urtegaard, Have.
 Kræges, Kjød.
 Krölles, Haar, Uld, Laad.
 Kuller, Hagl, Bøsschagl.
 Kultes, en Kniv (Sagum).
 kumbeler, fjeber.

Köit, en Skilling, Søsling.
Köiter, Penge. Köiter-

Bels, Pengepung. (Lo-
vi).

L.

Lagraffe, en Hegte.

Lainig, Nat. (s. Svas).

Laits, Violin.

Laitsner, Violinspiller, Mus-
sikant.

lak, 1) Alt hvad der ikke duer
i physisk Henseende: ond,
slet, daarlig, svag, syg, grim,
usel: lak Virum, slet Weir;
lak Blæris, daarlig Mælk;
lak i æ Peslinger, svag,
syg i Fodderne. (Alt hvad
der ikke duer i moralsk Hen-
seende hedder skæres, som:
skæres Knasper, en slet
Karl. Det Modsatte af
begge Ordene er qvant).

2) lidende af, betrængt, be-
sværet med: grumslinglak,
(fetu laborans) frugtsum-
melig; skunnerlak. 3) li-
dende af Mangel paa: but-
lak, sulten; slummerlak,
sovnig. I disse to sidste
Bemærkelser heftes det bag
til et andet Ord.

Lakkeri, Fortred, Knibe,
Forlegenhed; Oprør, Trætte.

Lall, Tunge.

Landrum, Vand.

Lårgener, en Tys.

Lavóni, Solen eller Maanen;
Svas-Lavoni, Maanen:
Deis-Lavoni, Solen.

Lenglinger, Buxer. (Vait
linger).

Lennik, en Soldat. (Pålma-
gum).

Limes, Ferred, Linned.

Limsk, Skjorte, Særf. (Kem-
sel r.).

Lini, et Pæs, Reisepæs.

Lokkes, et Hul, Hule, Kule.
loni, nei.

Lóvi, Penge. (s. Dúel,
Köiter).

Lovkass, en Lygte. (eg. Lys-
huus).

Lovman, et Lys, en Lampe
(Nærish r.).

Lovmandsings, en Lyststage.

Lumfummik, en Lomme. (s.
Brall).

Lummik, en Daler, Banko-
seddel.

lunselak, døv, tunghørig. (af
lunser, hører, og lak, mang-
lende).

lunser, hører.
 lut, bange.
 Luttrum, Løgn; Liv.
 Luttrumer, en Løgner.

Lynsling, Forhør, Ret, Ret-
 tergang. (s. Forbmæ).
 Længeling, en Pølse.

M.

Madrum, Moder.
 Maie, en Kone. (Går).
 Mai-Rokkelpoi, et Sjørt.
 Malugger, en Mester, Haand-
 værksmester. (see Krovder).
 mangave, tigg.
 Manterik, Sirts, Katun.
 Marullik, en Kat. (Mja-
 vert).
 Maro, Brød. (s. Hof).
 Mas el. Muts, Kjød.
 Massematten, Tyvekoster.
 Matini, Stat, Rige, Konge-
 rige; Rød-Matini, Dan-
 mark; Blaa-Matini, Preus-
 sen; Hvid-Matini, Øster-
 rig (efter Munderingernes
 Hoved = Farve); Bøffels-
 Matini, Meklenborg.
 Matrill r., Kartoffel. (s. Feld-
 hyne).
 Mjavert, en Kat.
 Middeis, Middag.
 Mikels, en Kniv.

mimisk, liden, lidt; smaa;
 faa; mimisk Galline, en
 Kylling; dogg minnoses
 mimisk Roi! giv mig lidt
 Ol! mimisk Köiter, faa
 Skilling.

minnoses, mig, min, mit,
 mine, jeg.

Mollivo, Bly.

Mormer, Morgen, imorgen.

multrum, megen, meget,
 mange.

Mumeli, Iys.

Murris, 1) en Mund: dogg
 minnoses din Murris, giv
 mig et Kys; 2) en Mund-
 fuld, en Snaps, en Laar.
 murrifer, bruger Mund, muf-
 fer, knurrer, gjoer; kysfer.

Muts, see Mas.

mænger, arbeider.

Mænger, en Arbeider, saa-
 som: Holtesmænger.

Mængerer, Arbeide.

N.

Nagges, en Naal.
niggel, ned.
nobes, nei.
Nærish r., et Lys, en Lampe.
(s. Lovman).
Nökkelokkes (af Nökker,
Lys, og Lokkes, Hul),

Lyseshul, Arrest. (Stile-
penne r.).
nökker, tager, griber, hefter,
arresterer; stjæler, plyndrer.
Nökker, en Lys, Kover. (Sju-
riser).
Nökkeri, Lyveri, Koveri.

O.

Okling, et Die. (Scheun-
ling r.).
olmsk, gammel.
opdes, op.
omhór, bort. Skoie omhór,
undvige.
Ouest, en Hue, en Hat.
Overbings, see Oversinker.
Overman, en Hat.

Oversinker kaldes enhver O-
ver = Auctoritet fra den Re-
gjerende indtil Bysfogden el-
ler Herredsfogden inclusive.
Over-Sinker el. Overbings
over (hinsides) Agvai, Kon-
gen.
Overstrebiin, Overstue, Loft.
(see Strebiin).

P.

Padrum, en Fader.
Pálmagum, en Soldat. (s.
Lennik).
Panges, Tobak. Pangesbels,
Tobakspung.
Pani, Vand, Hav, Sø.
(Agvai).
Pápin, en Gaas.
Patóils, Gryde, Potte, Kruf-
fe, Krus (af Leer. See
Grosning).

Penne, eller:
Pennekass, Opholdssted, Til-
hold, Herberg.
penner, opholder sig.
Pesling, en Fod, et Been
(crus).
Pikling, Som.
Piri, Blod.
Platfinnik, en Segnebog,
Brevtasse.
Platfinke, en Gaas.

- Pór, Fjeder.
 Poier, Klæder, Gangklæder.
 Pollevium, Dyne, Pude.
 Povling, $\frac{1}{2}$ Søbling el. 1
 Dritling.
 Primer, en Præst.
 primfakker, ægtevier.
 Primskunner, et Æg.
 Prævelbings (af præveler,
 taler, og Bings, Mand,
 Herre), en Skolemester.
 præveler, taler, snakker.
 Præveliqvant (af præveler,
 taler, og qvant, godt, smukt)
 en Smukttalende, kaldes En,
 der forstaaer og taler det
 Notvelske eller Romaniske,
 og som hører eller har hørt
 til Banden.
 Prævelkass (af præveler og
 Kass, Huus, Bygning), en
 Skole.
 Prævelknævels, Skoledreng.
 Pullik, en Luus. (Jup).
 Pullikprikker, en Skræder.
 (Stikler).
 Pultes, Grød.
 Pulver, Krudt.
 pump, skyldig (i Pengesager).
 pumper, borger, tager paa
 Borg.
 Puur, en Numpe.
 Purses, et Sviin.
 Purses-Fesser, en Svine-
 snider. (Fesser, Naakler).
 Purses-Kræges, Svine-Kjød,
 Flesk.
 Pæger, en forgiftet Pande-
 sage at give Gaard-Hunde,
 naar et Tyveri skal iværk-
 sættes.

D.

- qvant, Alt hvad der duer:
 god, brav, smuk. Hægge
 Duél til qvant, faae Penge
 tilgode. Alt være qvant,
 gode Venner (med En).

R.

- ravik, forrykt, gal, arrig, vred.
 Ravikhed, Gallsfab, Brede.
 reggaarer, tigger.
 Reggaarer, en Zigger.
 Retse, Retshori, en And.
 Riffant, Bly.
 Rigslummik, en Rigsdaler-
 seddel, Rigsdaler.
 Rimmeke, Fløde.
 rimser indes, bryder ind,

gjør Indbrud.
 Ringel, Dands.
 ringler, dandsfer. (s. draller).
 Roï, Ol.
 Rokkelpoi, en Kjøle, Kofte.
 rot, ikke, intet, ingen.
 Rotso, Rug.
 Ruk, Brænde.
 Rullik, en Bogn, et Bognlæs.
 rulliker, fjører.

Ruller, en Mølle; Plur. Rul-
 lers, Møller.
 Rullerbings, en Møller.
 Rumni, en Kone. (s. Maie).
 Rup, Sølv.
 Rupsljöt, en Snedker.
 Rulkes, Straa, Halm.
 Rychling, Urt, Blomst.
 Röd-Matini, Danmark.

S.

Sagum, en Kniv. (s. Kul-
 tes).
 Safter, Jern.
 Safter-Katun, godt Katun,
 Damask.
 Shaim, en Winduesbrude.
 Shak, Kul.
 Shambóni, Tobakspibe. (s.
 Flöitels).
 Scheunling r., et Die. (d.
 s. s. Okling).
 Shrænker, en Iyv.
 Shurepenn el. Schureri,
 Iyveri.
 Shurer, en Iyv.
 Schwarzling r., Kaffe. (s.
 Brunak).
 Sero, en S.
 Sjammert, en Kirke.
 Sjames r., membrum virile.
 Sjangert, det samme som

Sjammert; af
 sjarmer, synger.
 Sjavver, borer, brækker.
 Sjavver, en Meisel, et Bræk-
 jern.
 libe, ja, jo, sandt, Sandhed.
 Sibeknasper, Ven, Stald-
 broder, Kammerat. (af si-
 be, sand, ægte, og Knas-
 per, Karl).
 Sinker, Enhver som har Auc-
 toritet. (s. Oversinker og
 Undersinker).
 Sjoder, en Arrestforvarer. (Kli-
 robaskero).
 Sjoger, god, brav, smuk.
 Sjok, et Torv, Marked.
 Sjuert. (s. Sjames).
 Sjárifer, en Iyv, Røver.
 (s. Nökker).
 Sjöitung, en Baad, Zolle.

- Sjölist , selv , samme.
 Skabelle , en Lo , en Lade.
 Skeitling , en Stykte. Skoie
 paa Skeitlinger , gaac paa
 Stylder.
 Skino , Tin.
 Skoier , gaaer , reiser.
 Skoier , en Vandrer , en Reiserende , Landløber.
 Skraaler , en Degn.
 Skrantling , en Ert.
 Skribentelse , en Skrivelse , et Brev , hvad der er skrevet.
 Skribenter , skriver.
 Skriptáris , et Brev , en Skrivelse.
 Skrue-Dill , en Skjoge.
 Skruer , coeo.
 Skruppekass , en Herregaard.
 Skrupper , høvler.
 Skruptáris , en Karte.
 Skunner , Lort.
 Skunnerkass , Natssfrin , Vandhuus.
 Skunnerlak (af Skunner og lak , betrængt med) , sfidetrængt.
 Skunt , Skarn , Møg , Gjøde.
 Skunteri , Slaveri. (Vordi)
 Stor Skunteri , Næsphuus.
 Skuntfakker , Skider , Skidager.
 Skuffe hansnoses , at tie.
 Skuf Dinnoses ! ti stille ! tag Dig iagt !
 Sköitling , en Skoite.
 Skæres , skarns , skjelmss , slet , ond , nedrig , som ikke duer i moralsk Forstand.
 Skæreseri , Skjelmstykke , Fortred , Larm , Spektakel , Oprør.
 Slangert , en Val , en Snog.
 Nummedirer , sover. (josen r.)
 Slummekass , Opholdssted , Tilholdssted , Herberg.
 Slummerlak , søvniq.
 Slytning , en Nogle.
 Shmir , Vagt , Post , Vægter.
 Hvem hunker Shmir i-lvas ? Hvem staaer Vagt i Nat ?
 Smis , Smør.
 Smungert ell. Smunges , Fedt , Tølg.
 Smælem , Zigeuner , Tater.
 Smöie , uterus.
 Snellkass , Arrest , Tugthuus.
 Sneller , en Bøsse.
 Sniptáris , et Korsklæde.
 Snurris , 1) en Stegepande ; 2) en Kof.
 Snurriser , spinner.
 Snöggert , en Næse , Snude , Tryne. Purges-Snöggert , en Svine-Tryne.

- Sóf, en Gylden (31 Skl. courant).
- Soger, en Krømmer, Kjøbmand, Pranger.
- Sogerkass, en Krambod. (af Soger og Kass).
- Sogersfrebiin, det samme.
- Sonnekay, Guld.
- Sosgen, en Hest.
- Sotáris, en Brønd, Kilde.
- Spannes, Suppe.
- Spranges, Salt.
- Spravels, en Seddel, en Lap, et Pæs.
- Spretling, et Lagen, et Sengelagen.
- Springert, Faar, Bæder.
- Stadi, en Hat, (s. Overman) det samme som Kristadi.
- stikler, syer.
- Stikler, en Skræder.
- stilen r., anholde, sætte fast. (s. nøkker).
- Stilepenne r., Arrest. (s. Nøkkelokkes).
- Stormbolis, Stad, Kjøbstad. (s. Bolis).
- Strades, en Gade, et Stræde.
- Straig, en Strømpe. (s. Streifling).
- Strebiin, Stue, Kammer, Bærelse, Bod.
- Streifling, en Strømpe. (Straig).
- Strelig, en Wei, Landevei. (s. Virum).
- Stromer, en Omløber.
- stulter, bedrager, nærrer, forfører, loffer.
- Stulteri, Bedrageri, Kneb.
- Stunnes, en Kjøp, Stav, Stok. (Kash).
- Styltáris, en Krykke.
- Styrgen r., en Høne. (s. Galline).
- supper, stjæler.
- Svas, Nat, Aften, Aften og Nat (engelsk: night). Kimt til minneses ilvas! Kom til mig i aften! (Lainig).
- Svas-Butning, Aftensmad.
- Svas-Lavóni, Maanen. See Lavóni.
- Svömmik, en Fisk.
- svömmiker, fisser, meder.
- Södsling, Honning, Sukker.
- fælhorer, see fölhorer.
- Særóres, Dyrighed.
- fölhorer ell. fælhorer, dolger, forvarer, gemmer. (forschauer r.).

E.

Tataris, en Morian, Neger.
 Tellirum r., en Sallerfen, et
 Fad. (Flaggert).
 telådes, sammen, tilsammen,
 ialt.
 Tikkert, et Uhr, en Klokke.
 (Kampáni).
 Toggert, et Bord.
 Tommes, Usmagt, Besvi-
 melse.
 Tranman, Ost.
 Trappert, en Hest.
 Trappertpoi, Hestedæffen.
 Trappertfoslinger, en He-
 stehandler.
 Trappertskoik, Hestefsko.
 trappiker, rider.
 tras, tre.
 Trilling, en Ert.
 Trindels, en Pølse.
 Tritling, en Sko. Tritlin-

ger, Skotoi, Fodtoi.
 Tritling-Malugger, en Sko-
 magermester. (Malugger,
 en Haandværksmester).
 Trumffakker, Kort, Spille-
 Kort. Fakke-Trumffak-
 ker, spille Kort.
 Tulle, en Bonde. Tuller,
 Bønder, Landsbyfolk, Folk.
 (Hagni).
 Tverm, Garn, Traad.
 tvis, to; itvis, itu.
 tvistaris, imellem, mellemst.
 tyrer, seer, synes.
 Tyrik, Die.
 tyrlak (af tyre, at see, og
 lak, som har Mangel paa,
 er berøvet), blind.
 Tytrum, Tøi.
 Tæve, Lade, stor Kiste.

U.

Underlinker, enhver under-
 ordnet Auctoritet, fra By-
 fogden eller Herredsfogden
 exclusive, og nedad: Detjent,

Opsynsmand, Raadfructje-
 ner, Sognesfoged o. d. s.
 utes, ud.

V.

Valin, Glas.
 Vaitlinger, Buxer. (Leng-

linger).
 Vandrum, en stor Bæg, Muur.

Vantes, en Væg.

Verbum, et Ord, et Ravn.

(Gefifer).

Virum, 1) Veir, Vind; 2)

Wei.

vitsh, dum.

Vordi, Slaveri. (s. Skun-
teri).

vornofes, oð, vor, vi. Blaar

vornofes dit Verbum! siig

oð dit Ravn!

Dansk - Rotvelsk.

A.

Al, Slangert.	anholder, nøkker, nøkker
Alar, Jarm.	fast.
Almagt, Besvimelse, Tommes.	antænder, fakker an, fakker
Alften, Svas.	Funkes, funker.
Alger, Feldes.	Ar, Fosling.
alene, alones.	arbejder, mænger.
Almiøse, Doggels.	Arbejde, Mænger.
Alster, Diskes. Skoie til Diskes, gaac til Alsterø.	Arrest, Nøkkelokkes.
Alnd, Bækkentrækker.	arresterer, (see anholder).
Alnfører, Förtariser, Oversinker.	Arrestforvarer, Sjoder. Klirobålkero.
angiver, forlakker.	arrig, ravik.

B.

Baad, Sjöitung, Flaggert.	bange, lut.
Baand, Bandes.	Banf, Prygl, Disköiter.
bager, foseler.	Banfossedel, Lummik, Rigs-lummik.
Bagerovn, Hofbakman.	Barn, Grumsling.
bander, flöiter.	

- bedrager, stulter.
 Bedrag, Stulteri.
 Been, Fod, Pesling.
 beffjænfet, bysen. bepiift r.
 besover, beslummer.
 betaler, herimer, bestimer.
 Betaling, Berimelse.
 bider, butter.
 Bispefræmmer, Soger.
 Blaar, Bloflinger.
 blind, tyrlak.
 Blod, Piri.
 Blomst, Rychling.
 Bly, Riffant, Mollivo.
 Bog, Benfakker.
 Boghvede, Klinger.
 Bonde, Tulle. Hagni.
 Bord, Toggert.
 borer, bræffer, sjavver.
 borger, tager paa Borg, pumper.
 bort, omhór.
 brav, qvant.
- D.
- Dag, Deis.
 Daler, Lummik.
 Damass, Sastier-Katun.
 dandsfer, draller, ringler.
 Dands, Drallers, Ringel.
 Danmark, Röd-Matini.
 Degn, Skraaler.
 deler, helliger.
 der (Udv.), diggel.
 Diamant, Funkel.
 dig, dinnoses.
 Dige, Fosling.
 Djævelen, Jenniken.
 Dragt, Byrde, Börren:

Dram, Fosling, Murris
 (Mund, Mundfuld).
 Dreng, Knævels.
 driffer, byser.
 drukken, bysen.
 Dræk, Skunt.
 Du, (naar Accenten eller Ef-
 tertrykket hviler derpaa) din-

nofes.

Ducat, Fuchs.
 Duun, Dynling.
 Dyne, Polleviim.
 doer, dufer.
 død, duust.
 Dør, Dvalling.
 døv, lunfelak.

Æ.

Eder, Ser, Jernofes.

Ert, Skrantling, Trilling.

Æ.

faer, hægger.
 Faar, Bræbert, Kliim, Ba-
 kra.
 Fad, Flaggert.
 Fader, Padrum.
 Fangst (ved Tyveri, Indbrud
 o. d.), Apress.
 Fedt, Smungert ell. Smunges.
 fem, sistaris.
 Fjeder, Dynling, Pør.
 Fiolin, Laits.
 Fiolinspiller, Laitsner.
 fire, firgen.
 Fiss, Svømmik.
 fisser, Svømmiker.
 Flaske, Bommik, Holges.
 Fleff, Purges-Kræges (Svi-
 nez-Rjød). Kasfert.
 Flintsteen, Funkes-Kambes.

Fløde, Rimmeke.
 Fnat, Barrag.
 Fod, Pesling.
 Fodtei, Kalslinger, Tritlin-
 ger.
 Folf, Genter.
 fordølger, sølhorer. forsehau-
 er r.
 Forhør, Forsmæ. Lynsling.
 Forfløde, Forfæng.
 Formand, Förtariser.
 forraader, forlakker.
 forrykt, ravik.
 forstaaer, forlunfer.
 Fortred, Lakkeri, Skæreferi.
 fritter, forlunfer utes.
 Fyld, Flyvter.
 Fængsel, Kitgen, Snelkals.
 Føde, Butning, Butteri.

G.

gaaer, floier.	Glaß, Glarm, Valin.
Gaard, Kass.	god, qvant, fjoger.
Gaaß, Platfinke.	græder, flimsker.
Gade, Strades.	griber, nökker.
gammel, olmsk.	grim, lak.
Garn, Tverm.	Griis, Balora.
Gave, Doggels.	Grød, Pultes.
Gjæstgiver, Bysbings.	Grøft, Gere.
Gjæstgivergaard, Byskass.	Gryde (af Leer), Pateils.
Gjøde, Skunt.	- - (af Jern), Grofning.
gjoer, murrifer.	Gryn, Groller.
gjør, fakker.	Guld, Sonnekay. Fuchs r.
giver, dogger.	Gylden (31 Skl. cour.), Sof.
Glarmester, Glarmfakker.	Gæbling, mimisk Platfinke.

H.

Haand, Grammik, Fæme.	Herberg, Slummerkass, Pen-
Haar, Krölles.	nekass.
Hagl (af Hv), Kuller.	her, higgel.
Halm, Rulkes.	Herregaard, Skruppekass.
Halsflæde, Klindes, Diglo.	Herremand, Overbings, Gro-
Hammer, Dangenak.	tenbings.
Handelsmand, Soger.	Hest, Trappert, Sosgen, Gra.
Handffe, Grammik-Poi.	Hestedæffen, Trappertpoi.
Hane, Galline.	Hestehandler, Trappertfos-
Hare, Feldmjavert.	linger.
Hat, Overman. Stadi, Kri-	Hestefsto, Trappertskoik.
stadi.	Hjem, Kass. Gaa hjem!
Have, Krytling.	skoi til Kass!
haver, hægger.	hjemme, i Kass, bekáni.
Hegte, Lagraffe.	Historie, Emtaris.

Honning, Södsling.
 horer, skruer.
 Hore, Skruedill.
 Hoved, Kabes, Knarris.
 Hud, Feltus.
 Hue, Oueft.
 Huggejern, Hugisning.
 Hul, Lokkes.
 Hule, Gere.
 Hund, Hövl, Juggel.

Hunger, Butlak.
 hunger, butlakker.
 hungrig, butlak.
 Huus, Domes, Kass, Kehr.
 Hvedebrød, Klinger-Hof.
 Hyrde, Bumfer.
 hæster, sætter fast, nökker.
 Høne, Galline. Styrgeren r.
 horer, lunser, forlunser.
 høvler, skrupper.

S.

ja, sibe.
 ialt, telådes.
 jeg, (naar Estertryk hviler der-
 paa) minnoses.
 Jern, Saster.
 igaar, igöstes.
 ihjelslaaer, diser duust (saaer
 død).
 ikke, rot.

Jld, Funkes, Jag.
 ilde, lak.
 Jldsted, Funckerhits.
 imorgen, mormer.
 ingen, rot.
 Jord, Erdrum.
 istykker, itvis, ifen.
 Jæger, Grynspækt.
 Jøde, Kaim.

K.

Kaal, Grönniker.
 Kaffe, Brunak. Schwarz-
 ling r.
 Kaffeovn, Kamin. Bakman r.
 falder, blaarer.
 Kalv, Jorko.
 Kammer, Strebiin, Isba el.
 Isma.
 Kammerat, Sibeknasper.
 Karte, Skruptaris.

Karl, Knasper, Frair.
 Kartoffel, Feldhyne. Matrill r.
 Kat, Mjavert, Marullik.
 Kjedel, Ballert, Jubbert.
 Kjeldstikker, Ballertmænger.
 Kjeldring, skæres Knasper,
 skæres Bings.
 kjender, knuser.
 Kjev, Stunnes, Kash.
 Kilde, Sotaris.

- Kjøle, Rokkelpoi.
 Rippe, Byskass.
 Kirke, Sjammert, ell. Sjan-
 gert.
 Riste, Bummik, Tæve, Kri-
 star.
 Fjær, qvant.
 Kjæreste, Dill.
 Fjøber, kumbeler.
 Kjøbmand, Soger.
 Kjøbstæd, Stormbolis.
 Kjød, Kræges, Mas el. Muts.
 Kjøffen, Kamintaris.
 Fjøn, qvant.
 Klæde (usyet), Koli. Klæ-
 der, Gangklæder, Poier.
 Kloffe, Kikkert, Kampani.
 Kløe, Udset, Barrag.
 Knap, Knæppes.
 Kneb, Bedrageri, Lakkeri,
 Stulteri, Skæreferi.
 Knibe, Forlegenhed, Lakkeri.
 Kniv, Kultes, Mikels, Sa-
 gum.
 Knøs, Knasper.
 fnurrer, murrifer.
 Ko, Krummik, Bölkes, Hor-
 nikkel, Gurunji.

- Koffert, Bummik.
 Kofte, Rokkelpoi.
 Koger, funker (activ.).
 fommer, kimter.
 Kone, Maie, Rumni, Gai.
 Konge, Overbings over A-
 gvai.
 Korn (undt. Boghvede), Ga-
 stes.
 Koræklæde, Sniptaris.
 Kort, Spillefort, Trumffak-
 ker.
 Kost, Føde, Butning, But-
 teri.
 Krambod, Sogerstrebiin, So-
 gerkass.
 Krat, Sfov, Holtes.
 Kro, Vertshuus, Byskass.
 Krudt, Pulver.
 Kruffe (af Leer), Pateils,
 Kryffe, Styltaris.
 Kræmmer, Soger.
 Kul, Shak.
 Kule, Lokkes.
 Kylling, mimisk Galline.
 Kysfer, murrifer.
 Kys, Murris.

L.

- Laas, Klamóni.
 Lade (til Korn), Skabelle.
 Lade, stor Riste, Tæve.

- Lagen, Spretling.
 Lam, mimisk Bræget.
 Lampe, Lovman. Nærish r.

Land, Landrum.
 Landsløber, Skoier.
 Landéby, Bolis, Gab el. Gaue.
 Pap, Seddel, Spravels.
 laver, fakker, fosfeler (om
 Mad).
 Led, Markled, Hægg.
 Lerred, Limes.
 liden, mimisk.
 lidenlig, skæres.
 ligger, hunker.
 Liv, Luttrum.
 Lo, Skabelle.
 Loft, Overstrebiin.
 loffer, bedrager, stulter.

Lomme, Lumfummik, Brall.
 luffer, fakker til.
 Luus, Pullik, Jup.
 Lygte, Lovkass.
 Lys, Lovman, Mumeli.
 Lysefage, Lovmandsdings.
 lyver, blaarer Luttrum.
 lægger, hunker.
 Læs, Bognæs, Rullik.
 læser, benner, benfakker.
 løber, skoier kisti.
 Løgn, Luttrum.
 Løgner, Luttrumer.
 Løier, Faktáris.

M.

Maanen, Svas-Lavoni.
 Mad, Butning, Butteri.
 malfer, blærifer.
 Mand, Bings.
 mange, multrum.
 Mark, Markfjord, Feldes.
 Mark (Penge), Krans.
 Marked, Sjøk.
 Matros, Fluskesknasper.
 meder, fisser, svømmiker.
 Meel, Dufles.
 megen, multrum.
 Meisel, Sjaver.
 Meklenburg, Böffels-Matini.
 Melf, Blæris.

mellem, tvistaris.
 mellemst, tvistaris.
 Menneffer, Genter.
 Mester, Haandværksmester,
 Krovder, Malugger.
 Middag, Middeis.
 mig, minnosfes.
 min, minnosfes.
 Moder, Madrum.
 Morgen, Mormor.
 Mund, Murris.
 munter, kisti.
 Muurmester, Dræklvalve.
 Muur, Vandrum.
 Musifant, Laitsner.

Mærke, Uftegn, Fosling.
Mæg, Skunt.

Mølle, Ruller, Plur. Rullers.
Møller, Rullerbings.

N.

Naal, Nagges.
Nadver, Svasbutning.
narrer, flulter.
Nat, Svas, Lainig.
Natmand, Fesler. Dæm-
mer r.
Natftrin, Skunnerkass.

Navn, et Verbum, Gefifer.
ned, niggel.
Neg, Brynnik.
nei, nobes, loni.
Næse, Snöggert.
Nøgle, Klamoni, Slytning,
Klidin.

O.

Omhang, Forfæng.
ond, lak.
op, opdes.
opholder sig, hunker, penner.
Opholdstied, Slummekass,
Penne, Pennekass.
Oprør, Lakkeri, Skæreferi.

Optøier, Lakkeri, Skære-
feri.
Ord, Verbum.
os, vornofes.
Ost, Tranman, Fennerik.
Ovn, Kamin. Bakman r.
Oge, Guru.

P.

Paffe, Klumnig, Bels.
Pande (til Steg), Snurris.
Pandefage, Fosling, Flaader.
Pas, Reisepas, Lini, Spra-
vels, Fosling.
Penge, Düel, Köiter, Lovi.
pibe, Flöitels, Shamboni.
Pibe Tobak, Fosling Pan-
ges.

Pige, Dill.
Piß, Flusk.
pißer, slufker.
pißetrengt, slusklak.
Port, Dvalling.
Pøse, Bels.
Pot, Forstandes.
Potte (af Leer), Pateils.
Preußen, Blaa-Matini.

Præst, Primer.	Bels, Köiter-Bels, Kiss.
Pranger, Soger.	Tobakspung, Pangesbels.
Prygl, Disköiter.	Pølse, Længeling, Trindels.
Pude, Polleviim.	Pøgel, Kapeils.
Pung, Bels, (til Penge) Düel-	

D.

Dvæg, Krummiker, Bölkefer.

R.

raaber, blaarer.	Rigsdaler, Rigslummik.
Raffer, Fesfer. Dæmmer r.	Rof, Snurris.
rasende, ravik.	Rude, Glimster, Shaim, Gla-
Rasphuus, stor Skunteri.	rik.
reder (Sengen), fakker (Byl-	Rug, Rotso.
tesen).	Rumpe, Puur.
reiser, vandrer, skoier.	røver, nøkker.
rider, trappiker.	Røver, Nøkker, Sjurifer.
Rige, Kongerige, Matini.	

S.

Salt, Spranges.	Sfarn, sfarns (om et Men-
sammen, tefådes.	nesse), skæres.
sand, sandt, Sandhed, sibe.	Sfee, Spisefee, Butstok.
Sag, Klippes.	sfiden, beskunneret.
Seddel, Spravels, Lummik.	Sfider, Skuntfakker.
seer, tyrer.	sfidetrængt, skunnerlak.
sety, sjölist.	Sfidt, Skunt.
sidder, hunker.	Sfiling (Søsling), Köt;
sig, hansnoses.	lybst Sfiling, Bor; $\frac{1}{2}$ Søsl-
siger, blaarer.	ling el. 1 Dritling, Pov-
Sfab, Udset, Barrag.	ling.
Sfarn, Møg, Skunt.	Sfjorte, Limsk. Kemsel r.

- Esjørt, Dill-Rokkelpoi, el-
 ler: Mai-Rokkelpoi.
 Esjuler, sölhorer.
 Eso, Tritling.
 Esote, Prævelkass.
 Esoledreng, Prævelknævels.
 Esotemester, Prævelbings,
 Benfakker.
 Esomager, Tritling-Malug-
 lugger, Kalslingfakker.
 Esorsteen, Kamin.
 Esorsteenseier, Kaminflanfer.
 Esov, Holtes, Knaggert,
 Kalh.
 Esovfoged, Holtesbings.
 Esovrider, Holtesbings.
 Esöite, Sköitling.
 Esräder, Pullikprikker,
 Stikler.
 Estrin, Kristar, Bommert.
 Esriver, Skribenter.
 Estrivelse, Skribentelse.
 Esurv, Barrag.
 Esylder, er i Gjæld, dyder.
 Esyldig, i Gjæld, pump, dydig.
 Esytte, Grynspækt.
 Esaaer, diser. ssaes, dises.
 Esag (Eygdom), Kaviir.
 Saaer Slag, kavirer.
 Esaveri, Skunteri, Vordi.
 Esmaaer, mimisk.
 Smed, Funkenslyver, Klin-
 ker.
- Smede, Funkekass.
 smuf, qvant, sjoger.
 Smør, Smis.
 snaffer, blaarer, præveler,
 benner.
 Snapø, Fosling, Murris.
 Snedfer, Rupsjöt.
 Snude, Snöggert.
 Sognefoged, Brunnebings.
 Solen, Deis-Lavóni.
 Soldat, Lennik, Palma-
 gum.
 sover, slummedirer. josen r.
 at sove.
 spiller (Kort), fakker (Trumf-
 fakker).
 spinder, snurrifer.
 Spise, Butteri, Butning.
 spiser, butter.
 Spisefammer, Butstrebün.
 Spisefsee, Butstok.
 staær, hunker.
 Stad, Stormbolis.
 Staldbroder, Sibeknasper.
 Stat, Matini.
 Stav, Stunnes, Kalh.
 Steen, Kambes, Bare est.
 Barr.
 steger, funker.
 stjæler, nökker, supper, kjo-
 rer, fuser.
 stor, grodrum.
 Støvel, Kalsling.

Straa, Rulkes.
 Straf, Straffetid, Knass.
 Strand, Agvai, Pani.
 strag, kifi.
 Strømpe, Streifling, Straig.
 Stud, see Ko.
 Stue, Strebiin, Kamire.
 Stylter, Skeitlinger.
 Støvle, Kalsling.
 Suffer, Södsling, Gottels.
 sulten, butlak.
 Suppe, Spannes.
 svag, lak.
 svarer, blaarer.
 Svin, Purges, Balo.
 Svinesnider, Purges-Fesler.
 svirer, byser.

syer, stikler.
 syg, lak.
 synes, tyrer.
 synger, sjarmer.
 Sæf, Bels.
 sælger, forpasfer.
 Særk, Limsk. Hemsel.
 sætter, hunker.
 Søsfende, Gesibrer.
 Sø, Agvai.
 Sølv, Krims, Rup.
 Som, Pikling.
 Somand, Flufkesknasper.
 Son, Knævels.
 Søster, Gesibe.
 søvrig, slummerlak.

I.

Saar, Mundfuld, Murris.
 tager, nøkker.
 taler, blaarer, præveler.
 Talletfen, Flaggert. Telli-
 rum r.
 Tand, Knækkert,
 Tater, Smælem.
 Tegnebog, Platfinnik.
 jeg tier, skuffer minnoses.
 Tigger, Reggaarer, Dufte-
 piltring, Hochstabler.
 tigger, reggaarer, mangan-
 ver.

tilfammen, tesådes.
 Tin, Skino.
 to, tvis.
 Tobak, Panges, Kangri.
 Tobakspibe, Fiötels. Sham-
 boni.
 toer, slaadrer.
 Torv, Sjuk.
 Traad, Tverm.
 Træ, Holtes, Kash.
 trængt, lak.
 Trøtte, Lakkeri.
 tre, tras.

Sryne, Snöggert.	Tælg, Smunges eller Smun- gert.
Sunge, Lall.	tænder, fakker an, fakker Funkes.
tunghørig, lunselak.	Tøi, Tyttrum.
Syr, see So.	Tømmermand, Holtesmæn- ger.
Syv, Nökker, Shrænker, Shurer.	Tørklæde, Klindes, Diglo. tørfstig, byslak.
Syveri, Nökkeri, Shure- penn.	

U.

ud, utes.	her Esthaveni.
udenom, buttenom.	Urt, Rychling.
Uhr, Tikkert, Kampani.	uscl, lak.
Uld, Krölles.	Uveir, lak Virum.
undviger, skoier omhor, fak-	

V.

Vadsæf, Bels, Klumnig.	bings; (i et privat Huus)
Vagt, Shmir.	Bings.
Vand, Agvai, Pani.	Vest, Forvestes.
Vandhuus, Skunnerkass.	Vindue, Glimster.
Vante, Grammikpoi.	Vogn, Rullik.
vasser, flaadrer.	vred, ravik.
Vei, Virum.	Vrede, Ravikhed.
Weir, Virum.	Væg, Vantes, Jumm.
vel, qvant.	Vægter, Shmir.
Ven, Sibeknasper.	Værelse, Strebiin.
Vert (i et Vertshuus), Bys-	

Z.

Zigeuner, Smælem.

E.

Æble, Flupik ell. **Flaupik.**
Æg, Primskunner, Antru,
Garø.

ægtevier, primfakker.
Ælling, mimisk Bækken-
trækker.

D.

Die, Okling, Tyrik, Scheun-
ling r.
Di, Roï.

Døfferrig, Hvid-Matini.
Dyrighed, Overfinker, Sæ-
rores.

Tvis Skoierer præveler tesades.

Underø Nimser.

Qvant Mormor, Knasper!

Peiter Krolles.

Qvant Mormor, Sibeknasper!

Underø.

Minnosøes tyrer, dinnosøes er en Præveliquant.

Peiter.

Sibe, Knasper!

Underø.

Blaar minnosøes dit Verbum!

Peiter.

Peiter Krolles.

Underø.

Hvor kinter Dinnosøes fratariø?

Peiter.

Fra Bøffelsmatini.

Underø.

Har Dinnosøes fakket Funkes paa α Nullerbingsø sin Kass
isvas?

Peiter.

Nobes; α Bingsø har fakked det sjolist. Bornosøes maa
jo ret fakte Funkes; det fakked Tuller sjolist.

Underb.

Sibe, men de blaarer dog, det er vornosēs, som falker det.

Peiter.

Det er sjolist. Genter troertaris det rot. Vornosēs be høvertaris rot at funke Kāsfer eller Domefer, for æ Zuller dogger vornosēs Altingtaris uden Berimelse eller Mænger. Det er en qvant Tidtaris at sfoie i.

Underb.

Du blaarer sibe, det er sjoger Tidtaris for Sfoierknāsper. Kræges og Hof er Zullers Butstrebiner fuldtaris af, og Blankes hægger man for en Krans æ Forstandes. Risti, Knāsper! vi skal hægge Ringeltaris isvās.

Peiter.

Qvant! kvant! hvortaris?

Underb.

I vornosēs Penneskās i Overlund. Der fimter multrum og grodrum Genter, multrumer end tredivtaris Sfoierer med Maier og Diller: der fimter æ Klitrobaskero og en Undersinker fra Stormbolis, en Fluskesknāsper, som er rimset utes fra Snellkāsfen i Blaamatini, og hægger Duell som Groller; en Kullerknøvels, som har suppet Dufkes til Foslinger; tras Purgesfessere, og Glas Pullikprikker med den mimisk Puur, — kvant Knāsperere tesades! Vil dinnosēs være Skibecknāsper i kvant Faktaris?

Peiter.

Sibe, sibe! men a hægger rot Maie.

Underb.

A skal dogge Dinnosēs en af minnosēs; hvor er dinnosēs?

Peiter.

Hun var grumblinglak, saa lod a hendeknosēs hunke i Norrevelling. Hvor multrum Maier hægger Dinnosēs?

Underb.

Nu hægger a kun siftaris. Den sjettaris kasted Stunnes med Jens Latiner igøstes *).

Peiter.

Men minnoses tyred, Særores havde nøkket hansnoses.

Underb.

Han var nøkket i twis Jarmes, men saa vilde han rot hunke multrumer i Ritgen, saa nøkked han Easter af hansnoses (himsel), hængtaris det paa æ Oversinker sin Dvalling, og sfoied omhor.

Peiter.

Hvad Butning hægger vi isvas?

Underb.

Spannes og Galliner, sunket Bækkentrækkere, Purgeskræges og Klingerpultes. Wi skulde hægget twistaris af æ Sfraaler sine Platfinker, men Nævtaris nøkked deresnoses igøstes Svæs.

Peiter.

A knuser rot den Knævels, som sfoier med Dinnoses.

Underb.

Det er vor Laitfner, som sfoied omhor i Grundfor, da de multrum Sfoierer blev nøkket.

Peiter.

Hvorfor nøkkede detaris deresnoses?

*) Naar et reisende Mandfolk kaster sin Kjøp til et reisende Fruentimmer, vil han dermed sige, at han vil have hende. Tager hun hans Kjøp, og kaster sin igjen til ham, saa samtykker hun, og følger med ham; lader hun den ligge, giver hun ham derved Kurven. Denne Forbindelse anses almindeligen som den ubrødeligste næst efter lovligt Ægteskab, og pleier ordentligviis kun at ophæves med Familiefaderens eller den i Familien Ældstes Minde og efter hans Tilladelse.

U n d e r s.

Poul Holandsen og Peder Olesen var bysen; saa fakked de Skæreseri om en Dill, dogged fisti paa Snøggerten, og trak-taris Kultefer paa æ Estrades. Saa blev æ Brunnebinge ravik.

P e i t e r.

De Brunnebingser diggelutes i Ofter=Erdrum er skæres Knåspere. Jenniken nokke deresnosæ! A sfoier rot diggelhen.

U n d e r s.

Syr! der kinter mine tois Maier; de har reggaaret hos æ Primer til en mimisk Fosling Brunak.

P e i t e r.

Skal Dinnosæ dogge Brunak ispas?

U n d e r s.

Eibe, og Sodsling. Hvad dogger Dinnosæ?

P e i t e r.

Fræs Forstandeser Blankes. Vi skal butte og byse og dralle og fakte Drumffakker, til vi rot kan tyre en Pullik paa æ Limf.

U n d e r s.

Eiden Dinnosæ er alones, saa hægger Du vel rot Grums-linger?

P e i t e r.

Nobes! den mimiskest frøstaris duust igostes Mormer.

U n d e r s.

Minnosæ Grumslinger taaltariser laf Virum og Diskoiter som Høvler; det butter rot paa dernosæ, men a lader dernosæ sfoie dernosæ Virum sjelist, naarsom de knuser Virum tvistaris æ Boliser. Kint nu, og nok en Estruedill — til Drallers! til Drallers!

